

รายงานสถานการณ์น้ำบาดาลพื้นที่ภาคกลาง

จัดทำโดย ส่วนเฝ้าระวังทรัพยากรน้ำบาดาล
สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
พฤษภาคม พ.ศ. 2565

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สารบัญ	ก
สารบัญรูป	ข
สารบัญตาราง	ค
๑. ข้อมูลทั่วไป	๑
๒. อุทกธรณีวิทยา	๑
๓. ปริมาณการใช้น้ำบาดาล	๕
๓.๑ การคำนวณจากจำนวนบ่อน้ำบาดาล	๕
๓.๒ ข้อมูลการขออนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาล	๑๐
๓.๓ ประเมินจากปริมาณการสูบน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูกพืช	๑๐
๓.๔ ประเมินจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล	๑๐
๔. ระดับน้ำบาดาลของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๑๕
๕. อัตราการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทราย	
ความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร	๑๙
๖. พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ	๒๒
๗. ข้อเสนอแนะเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล	๓๐
๗.๑ มาตรการควบคุมการใช้น้ำบาดาล	๓๐
๗.๒ มาตรการเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล	๓๐
๗.๓ มาตรการฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาล	๓๐
๗.๔ มาตรการพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ	๓๐
เอกสารอ้างอิง	๓๓

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ ๑	แผนที่แสดงขอบเขตการปกครอง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และตำแหน่งบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาล	๒
รูปที่ ๒	แผนที่แสดงสภาพอุทกธรณีวิทยาและภาคตัดขวางทางอุทกธรณีวิทยา แนว A-A'	๔
รูปที่ ๓	กราฟแสดงจำนวนบ่อน้ำบาดาลตามประเภทการใช้น้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๖๔	๗
รูปที่ ๔	กราฟแสดงจำนวนบ่อน้ำบาดาลตามประเภทการใช้น้ำบาดาลรายจังหวัด	๗
รูปที่ ๕	แสดงปริมาณน้ำที่ถูกใช้ไปจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๑๐
รูปที่ ๖	แผนที่แสดงระดับน้ำบาดาลจากผิวดินของชั้นน้ำบาดาล ตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร	๑๖
รูปที่ ๗	ระดับน้ำบาดาลกับความลึกของการพัฒนาบ่อน้ำบาดาล ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๑๘
รูปที่ ๘	แผนที่แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทราย ความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร	๒๐
รูปที่ ๙	ระดับน้ำบาดาลในอีก ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๔) ของพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ	๒๙

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑	แสดงศักยภาพน้ำบาดาลรายจังหวัด.....	๓
ตารางที่ ๒	หลักเกณฑ์การประเมินการใช้น้ำบาดาล	๖
ตารางที่ ๓	จำนวนบ่อน้ำบาดาลและปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากข้อมูลบ่อน้ำบาดาล จากระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำบาดาล (Smart Pasutara).....	๘
ตารางที่ ๔	จำนวนบ่อน้ำบาดาลและปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากข้อมูลพื้นฐาน ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กชช. ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓	๙
ตารางที่ ๕	จำนวนบ่อน้ำบาดาลและปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากข้อมูลบ่อน้ำบาดาล จากระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล (GCL)	๑๑
ตารางที่ ๖	ปริมาณการสูบน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูกพืชจากโครงการประเมินผลกระทบ ต่อแหล่งน้ำบาดาลระดับต้นพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาจากวิกฤตภัยแล้ง ปี พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๒
ตารางที่ ๗	ปริมาณการใช้น้ำบาดาลที่ประเมินจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล	๑๓
ตารางที่ ๘	ปริมาณการใช้น้ำบาดาลที่คำนวณจากจำนวนบ่อน้ำบาดาล การขออนุญาตเจาะ และขออนุญาตใช้น้ำบาดาล การสูบน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูกพืช และการเปลี่ยนแปลง ระดับน้ำบาดาล.....	๑๔
ตารางที่ ๙	ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๑๕
ตารางที่ ๑๐	ระดับน้ำบาดาลกับความลึกของการพัฒนาบ่อน้ำบาดาล	๑๘
ตารางที่ ๑๑	อัตราการลดลงของระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทราย ความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๑๙
ตารางที่ ๑๒	หลักเกณฑ์พิจารณาระดับความเสี่ยงของชั้นน้ำบาดาลต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ.....	๒๒
ตารางที่ ๑๓	การพิจารณาตามหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุล ตามธรรมชาติรายจังหวัด	๒๓
ตารางที่ ๑๔	ระดับน้ำบาดาลและอัตราการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบาดาลลดลงในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ.....	๒๕
ตารางที่ ๑๕	ปริมาณการใช้น้ำบาดาลเทียบกับปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปีและปริมาณน้ำบาดาล ที่สามารถนำมาใช้ได้ของพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ	๒๖
ตารางที่ ๑๖	ระดับความเสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ	๒๘

รายงานสถานการณ์น้ำบาดาลพื้นที่ภาคกลาง

๑. ข้อมูลทั่วไป

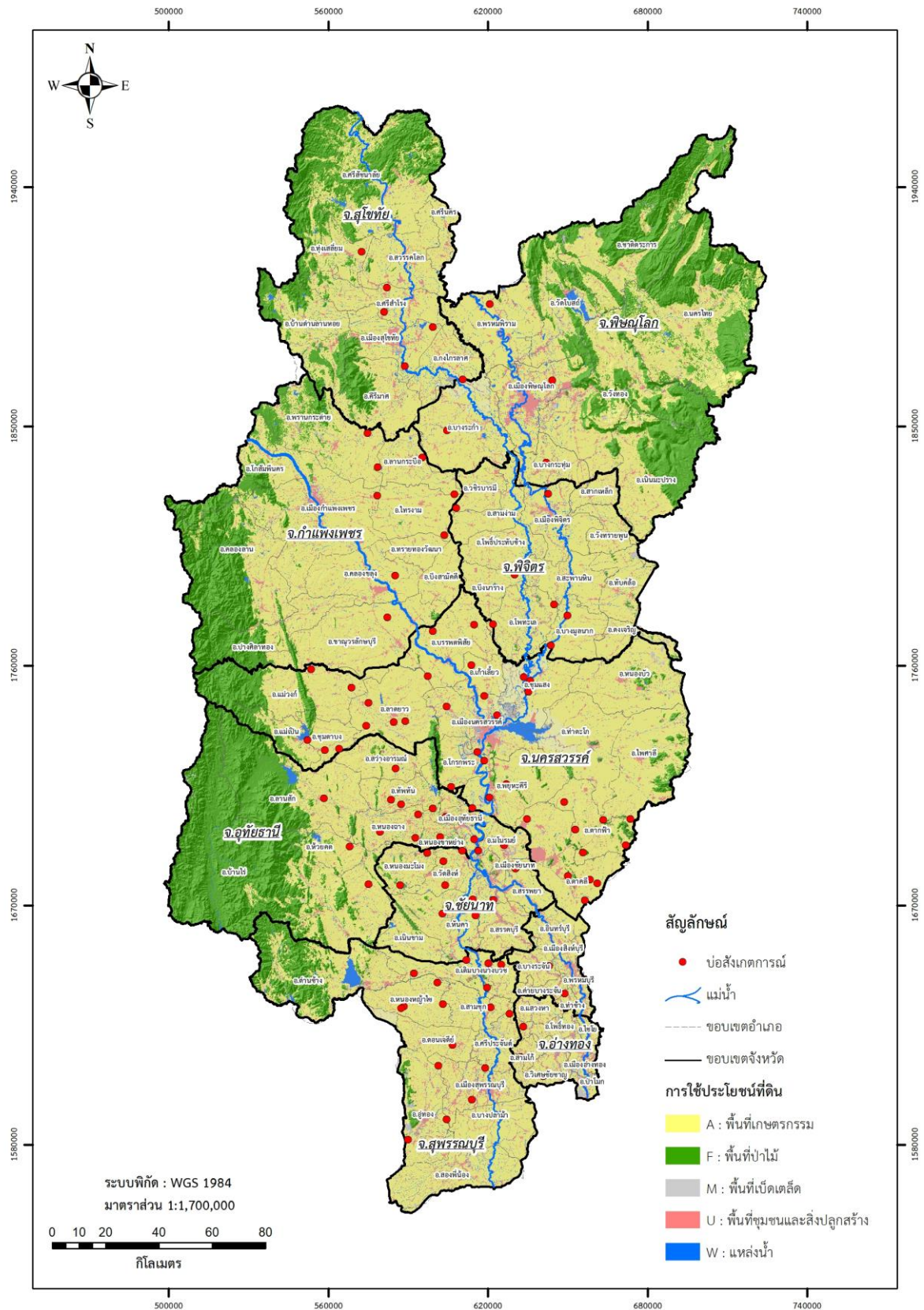
ผลการตรวจติดตามการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔ จากบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาลจำนวน ๒๐๘ สถานี ๓๙๕ บ่อในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร ชัยนาท นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี ที่มีขนาดพื้นที่รวม ๕๖,๔๙๕ ตารางกิโลเมตรหรือ ๓๕ ล้านไร่ โดยร้อยละ ๖๐ เป็นพื้นที่ราบและมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อปลูกข้าวและพืชไร่เป็นส่วนใหญ่ ดังแผนที่แสดงขอบเขตการปกครอง การใช้ประโยชน์ที่ดินและตำแหน่งบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาล (รูปที่ ๑) พบว่าระดับน้ำบาดาลของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร มีการลดลงอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ จากเดิมระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๓-๑๐ เมตรจากผิวดิน ในช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ พบว่าระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๗-๒๐ เมตรจากผิวดิน และมี ๑๘ ตำบล ที่มีระดับน้ำบาดาลมีความลึกมากกว่าพื้นที่อื่น คือ ระดับน้ำบาดาลลึกเฉลี่ย ๑๐-๔๕ เมตรจากผิวดิน และมีอัตราการลดลงระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยมากกว่า ๒ เมตรต่อปี ทำให้ประชาชนมีค่าใช้จ่ายในการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพิ่มขึ้นจากการขุดเจาะเพื่อพัฒนาน้ำบาดาลในระดับลึกมากขึ้น และมีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตในบ่อน้ำบาดาลจากการขาดอากาศหายใจ

๒. อุทกธรณีวิทยา

พื้นที่ ๑๐ จังหวัดข้างต้นอยู่ในแอ่งน้ำบาดาลเจ้าพระยา ยกเว้นบริเวณด้านตะวันตกของจังหวัดอุทัยธานีและสุพรรณบุรีที่อยู่ในแอ่งน้ำบาดาลกาญจนบุรี โดยน้ำบาดาลส่วนมากพัฒนาจากชั้นตะกอนกรวดทรายของแอ่งเจ้าพระยา ซึ่งมีความหนาเฉลี่ย ๓๐๐-๕๐๐ เมตร บริเวณกลางแอ่งอาจหนาถึง ๗๐๐ เมตร ประกอบด้วย

- ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนน้ำพา (Qfd) มีความหนาเฉลี่ย ๒๐-๘๐ เมตร
- ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนเศษหินเชิงเขา (Qcl) มีความหนาเฉลี่ย ๑๐-๖๐ เมตร
- ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนตะกั่ว (Qt) มีความหนาเฉลี่ย ๑๐-๑๕๐ เมตร
- ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนตะกั่วยุคใหม่ (Qyt) มีความหนาเฉลี่ย ๒๐-๕๐ เมตร
- ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนตะกั่วยุคเก่า (Qot) มีความหนาเฉลี่ย ๑๐๐ เมตร

ปริมาณน้ำที่พัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์ ๕-๒๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ศักยภาพแหล่งน้ำบาดาลทั้ง ๑๐ จังหวัด มีปริมาณน้ำบาดาลกักเก็บรวม ๖๕,๙๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี ๖,๘๑๗ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปีและปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้ ๔,๖๐๑ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๐) ดังตารางแสดงศักยภาพน้ำบาดาลรายจังหวัด (ตารางที่ ๑) คุณภาพน้ำบาดาลในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี ยกเว้นในบางพื้นที่ของจังหวัดกำแพงเพชร สุโขทัย พิจิตร และพิษณุโลก มีปริมาณเหล็ก แมงกานีส และฟลูออไรด์ สูงเกินเกณฑ์มาตรฐานน้ำบาดาลที่ใช้บริโภค และบางพื้นที่ในจังหวัดอ่างทองและจังหวัดสุพรรณบุรี น้ำบาดาลมีคุณภาพกร่อยถึงเค็ม (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๔, ข้อมูลบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาล) ดังแผนที่แสดงสภาพอุทกธรณีวิทยาและภาคตัดขวางทางอุทกธรณีวิทยา แนว A-A' (รูปที่ ๒)

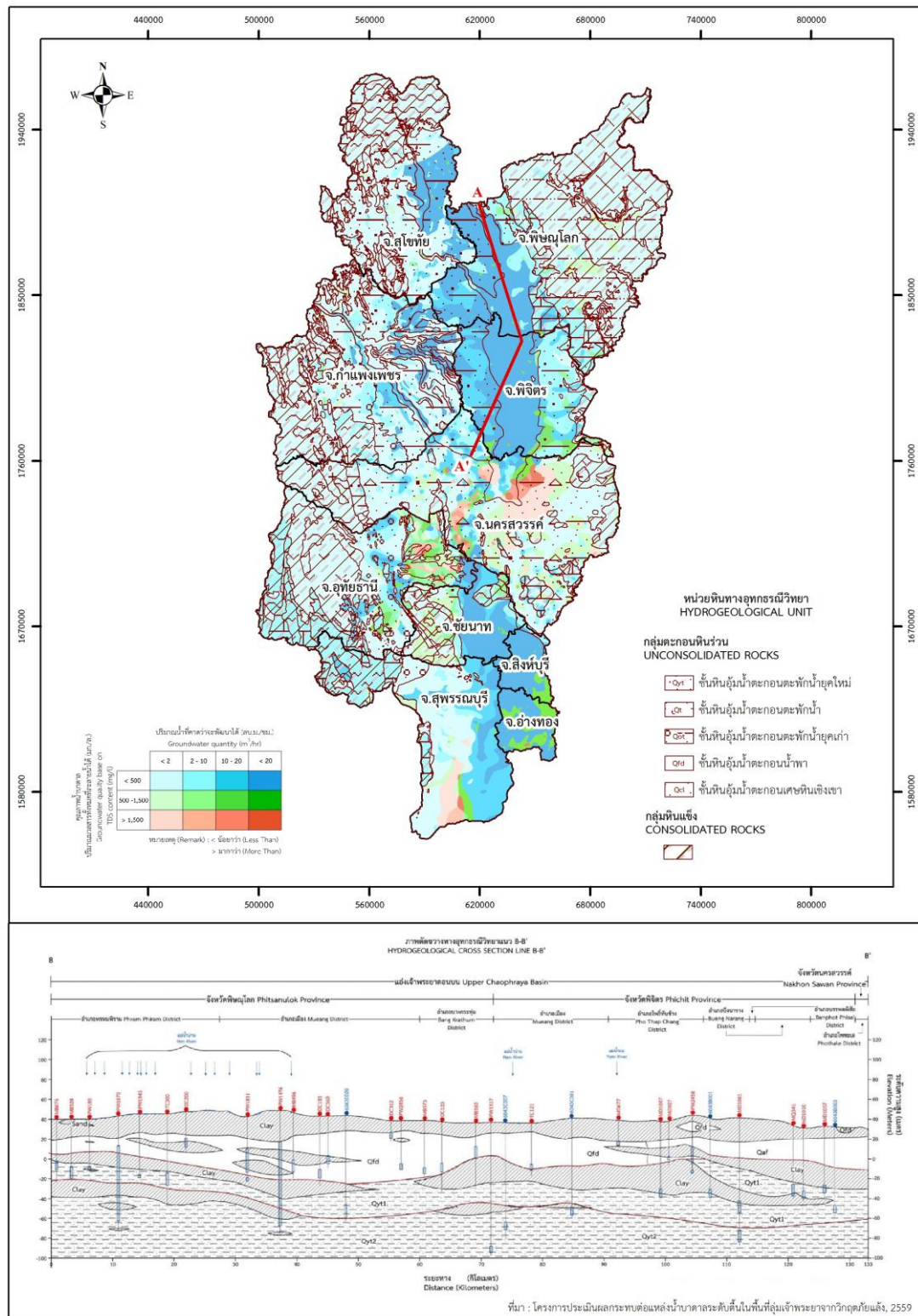

รูปที่ ๑ แผนที่แสดงขอบเขตการปกครอง การใช้ประโยชน์ที่ดินและตำแหน่งบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาล

ตารางที่ ๑ แสดงศักยภาพน้ำบาดาลรายจังหวัด

จังหวัด	ขนาดพื้นที่จังหวัด (ตารางกิโลเมตร)	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้านลูกบาศก์เมตร)	ปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี (ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี)	ปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถใช้ได้ (ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี)
๑. กำแพงเพชร	๘,๖๐๘	๓,๐๒๗	๙๙๙	๖๕๑
๒. ชัยนาท	๒,๔๗๐	๘๓๗	๓๐๑	๒๒๔
๓. นครสวรรค์	๙,๕๙๘	๕,๕๓๑	๑,๐๒๖	๗๔๐
๔. พิจิตร	๔,๕๓๑	๘,๔๔๑	๕๖๔	๔๒๓
๕. พิษณุโลก	๑๐,๘๑๖	๒๑,๓๗๘	๑,๔๑๕	๙๒๙
๖. สิงห์บุรี	๘๒๐	๑,๐๓๘	๘๗	๖๕
๗. สุโขทัย	๖,๕๙๖	๑๕,๔๔๓	๕๗๓	๓๙๙
๘. สุพรรณบุรี	๕,๓๕๘	๓,๒๓๑	๙๘๔	๖๗๔
๙. อ่างทอง	๙๖๘	๕,๕๗๑	๑๑๔	๘๕
๑๐. อุทัยธานี	๖,๗๓๐	๑,๔๑๓	๗๕๔	๔๑๑
รวมทั้งสิ้น	๕๖,๔๙๕	๖๕,๙๑๐	๖,๘๑๗	๔,๖๐๑

ที่มา : สำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๖๐

รูปที่ ๒ แผนที่แสดงสภาพอุทกธรณีวิทยาและภาคตัดขวางทางอุทกธรณีวิทยา แนว A-A'

๓. ปริมาณการใช้น้ำบาดาล

ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มักจะเจาะและพัฒนาน้ำบาดาลในชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร เพื่อนำน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ในการอุปโภคบริโภคภายในครัวเรือนและใช้กับระบบประปาหมู่บ้าน มีการขุดเจาะบ่อน้ำตื้นและบ่อน้ำบาดาลขนาดเล็กที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของบ่อน้ำบาดาล ๒ นิ้ว - ๔ นิ้ว ในพื้นที่ไร่นา เพื่อสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้เพาะปลูกข้าว พืชไร่ และพืชสวน โดยเฉพาะในช่วงหน้าแล้งที่ไม่มีน้ำฝนหรือกรมชลประทานงดหรือลดการปล่อยน้ำในระบบชลประทาน รวมถึงการเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรม ปริมาณการใช้น้ำบาดาลใน ๑๐ จังหวัด ได้จาก ๑) การคำนวณจากจำนวนบ่อน้ำบาดาลตามประเภทการใช้น้ำบาดาลและพฤติกรรมการใช้น้ำ ๒) การขออนุญาตเจาะและขออนุญาตใช้น้ำบาดาล ๓) ประเมินจากปริมาณการสูบน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูกพืช และ ๔) ประเมินจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล สามารถสรุปได้ ดังนี้

๓.๑ การคำนวณจากจำนวนบ่อน้ำบาดาล

คำนวณจากจำนวนบ่อน้ำบาดาลตามประเภทการใช้น้ำบาดาลและพฤติกรรมการใช้น้ำ โดยใช้จำนวนบ่อน้ำบาดาลจากระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำบาดาล (Smart Pasutara) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กชช. ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คำนวณตามตารางที่ ๒ หลักเกณฑ์การประเมินการใช้น้ำบาดาลรายละเอียดดังนี้

(๑) ประเภทการใช้น้ำบาดาล คือ อุปโภคบริโภคหรือเกษตรกรรม

(๒) ประเภทบ่อน้ำบาดาล/บ่อน้ำตื้น

- บ่อน้ำบาดาล/บ่อน้ำตื้นส่วนตัว ใช้ภายในครัวเรือนตัวเอง
- บ่อน้ำบาดาลสาธารณะ ใช้ร่วมกันหลายครอบครัวหรือใช้กับระบบประปาหมู่บ้าน
- บ่อน้ำตื้นสาธารณะ ใช้เพื่อการเกษตร

(๓) อัตราการสูบน้ำ พิจารณาศักยภาพแหล่งน้ำบาดาลร่วมกับประสิทธิภาพของเครื่องสูบน้ำที่ประชาชนใช้ และสามารถสูบน้ำเฉลี่ย ๕ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ยกเว้น การสูบน้ำบาดาลเพื่ออุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน ครัวเรือนละ ๔-๖ คน มีอัตราการสูบน้ำเฉลี่ย ๒๐๐ ลิตร/คน/วัน ประมาณได้ว่ามีอัตราการสูบน้ำเฉลี่ย ๑ ลูกบาศก์เมตร/วัน/บ่อ

(๔) จำนวนชั่วโมงและจำนวนวันในการสูบน้ำบาดาล พิจารณาจากพฤติกรรมการใช้น้ำเป็นหลัก

- กรณีการสูบน้ำบาดาลเพื่ออุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน สูบน้ำทุกวัน ๆ ละ วันละ ๑ ชั่วโมง เป็นอย่างน้อย

- กรณีการสูบน้ำบาดาลเพื่ออุปโภคบริโภคที่ใช้กับระบบประปาหมู่บ้าน สูบน้ำทุกวัน ๆ ละ ๑๖ ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย

- กรณีการสูบน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร มักจะสูบใช้เฉพาะหน้าแล้ง ๖ เดือน หรือ ๑๘๐ วัน เป็นอย่างน้อยเป็นหลัก โดยที่ถ้าเป็นบ่อน้ำตื้นสูบน้ำวันละ ๖ ชั่วโมง ส่วนบ่อน้ำบาดาลสูบน้ำวันละ ๑๒ ชั่วโมง

ตารางที่ ๒ หลักเกณฑ์การประเมินการใช้น้ำบาดาล

ประเภทการใช้น้ำ	ประเภทบ่อ	เกณฑ์การใช้น้ำบาดาล			
		อัตราการสูบน้ำ เฉลี่ย (ลบ.ม./ ชม.)	จำนวนชั่วโมง ต่อวัน	จำนวน วันต่อปี	ใช้น้ำบาดาลเฉลี่ย (ลบ.ม./ปี/บ่อ)
อุปโภคบริโภค	บ่อน้ำบาดาล/บ่อน้ำตื้นส่วนตัว	๑	๑	๓๖๕	๓๖๕
	บ่อน้ำบาดาลสาธารณะ	๕	๑๖	๓๖๕	๒๙,๒๐๐
เกษตรกรรม	บ่อน้ำตื้นสาธารณะ	๕	๖	๑๘๐	๕,๔๐๐
	บ่อน้ำบาดาล	๕	๑๒	๑๘๐	๑๐,๘๐๐

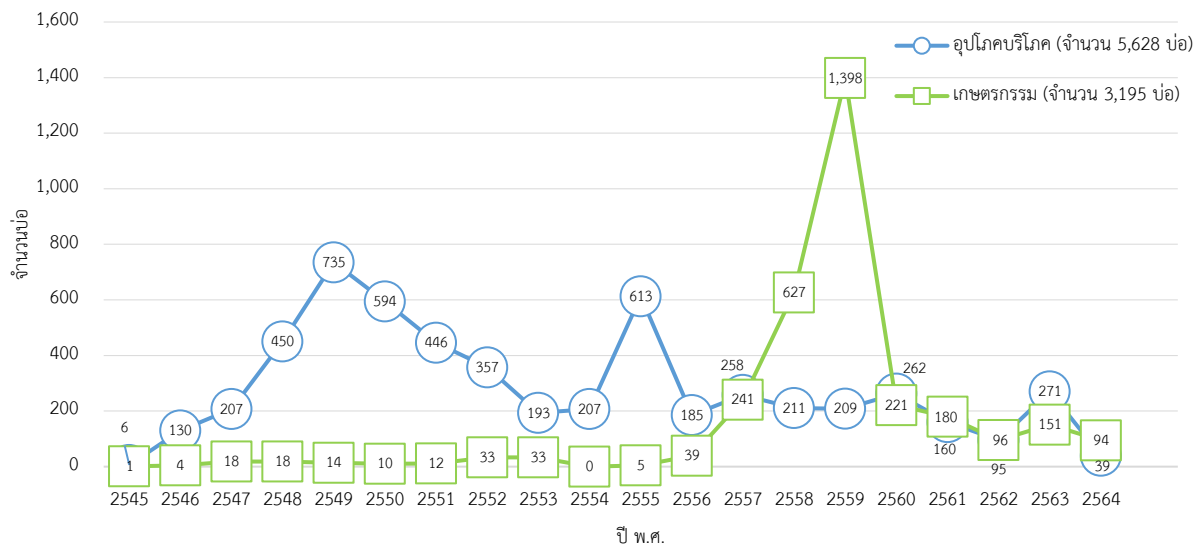
๓.๑.๑ ข้อมูลบ่อน้ำบาดาลจากระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำบาดาล (Smart Pasutara) ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔ ในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด มีจำนวนบ่อน้ำบาดาลทั้งสิ้น ๓๖,๗๗๕ บ่อ จำแนกเป็นบ่อน้ำบาดาลที่ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคจำนวน ๓๒,๑๒๔ บ่อ และบ่อน้ำบาดาลที่ใช้เพื่อการเกษตรกรรมจำนวน ๔,๖๕๑ บ่อ ซึ่งมีข้อสังเกตคือในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๔ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีการเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรเพิ่มมากขึ้น โดยจังหวัดที่มีการเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรมากที่สุดคือ จังหวัดสุพรรณบุรี ดังรูปที่ ๓ กราฟแสดงจำนวนบ่อน้ำบาดาลตามประเภทการใช้น้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๔ และรูปที่ ๔ กราฟแสดงจำนวนบ่อน้ำบาดาลตามประเภทการใช้น้ำบาดาลรายจังหวัด เมื่อคำนวณตามหลักเกณฑ์การประเมินการใช้น้ำบาดาล ตารางที่ ๒ ประมาณได้ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีปริมาณการใช้น้ำบาดาล ๑๑.๘ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี และ ๕๐.๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี รวมมีปริมาณการใช้น้ำบาดาล ๖๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ดังตารางที่ ๓ แสดงจำนวนบ่อน้ำบาดาลและปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากข้อมูลบ่อน้ำบาดาลจากระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำบาดาล (Smart Pasutara)

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีการส่งเสริมให้มีการใช้น้ำบาดาลเพิ่มมากขึ้นผ่านโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่ พื้นที่ ๓๐๐ ไร่ หรือ ๕๐๐ ไร่ ซึ่งการใช้น้ำบาดาลของโครงการเหล่านี้เป็นการใช้น้ำในปริมาณที่สูงและต่อเนื่องในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นการเฉพาะ ส่งผลให้ระดับน้ำบาดาลบริเวณที่ตั้งของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรมีการลดลงอย่างรวดเร็วมากกว่าบริเวณอื่น ดังเช่นกรณีของอำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีโครงการนำร่องการใช้น้ำบาดาลร่วมกับน้ำผิวดินดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งในการบริหารจัดการการใช้น้ำผิวดินจากระบบชลประทานและการสูบน้ำบาดาลจากบ่อน้ำบาดาลที่เจาะในโครงการ จากข้อมูลผลการตรวจวัดระดับน้ำบาดาลจากบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่โครงการ พบว่าระดับน้ำบาดาลในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ อยู่ที่ ๑๔ เมตรจากผิวดิน และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ อยู่ที่ ๔๒ เมตรจากผิวดิน ระดับน้ำบาดาลมีการเปลี่ยนแปลงลดลง ๒๘ เมตร ในช่วง ๑๐ ปี

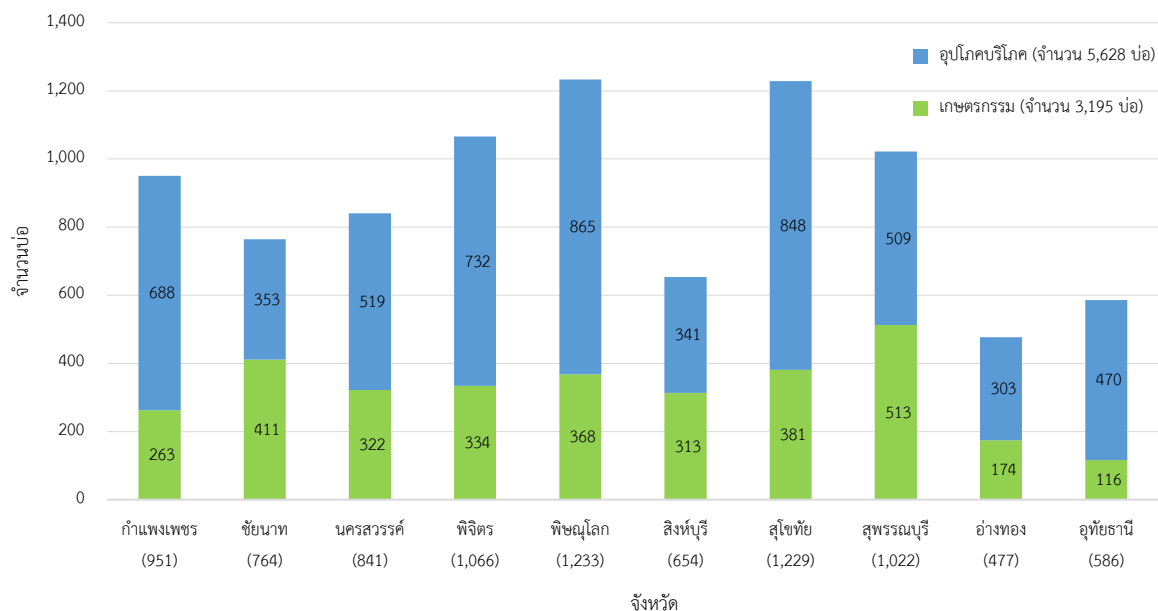
การใช้น้ำบาดาลจากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ ถือเป็นการใช้น้ำประเภทที่หนึ่งตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

๓.๑.๒ ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กชช. ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่ามีบ่อน้ำตื้นและบ่อน้ำบาดาลที่ใช้การได้ จำนวน ๑๗๙,๓๔๑ บ่อ จำแนกเป็นการใช้น้ำบาดาลเพื่ออุปโภคบริโภคสำหรับครัวเรือนจากบ่อน้ำตื้นส่วนตัวจำนวน ๖๔,๑๗๗ บ่อและน้ำบาดาลส่วนตัวจำนวน ๙๔,๘๖๐ บ่อ ส่วนบ่อน้ำบาดาลสาธารณะจัดให้เป็นการใช้น้ำบาดาลสำหรับระบบประปาหมู่บ้านจำนวน ๑๑,๐๒๖ บ่อ และบ่อน้ำตื้นสาธารณะจัดให้เป็นการใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรกรรมจำนวน ๙,๒๗๘ บ่อ เมื่อคำนวณตามหลักเกณฑ์การประเมิน การใช้น้ำบาดาล ตารางที่ ๒ พบว่ามีมีการใช้น้ำบาดาลเพื่ออุปโภคบริโภคในครัวเรือน

๔๘.๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี และมีการใช้น้ำบาดาลสำหรับอุปโภคบริโภคจากระบบประปาหมู่บ้านจำนวน ๓๒๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี และมีการใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรจำนวน ๕๐.๑ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี รวมมีการใช้น้ำบาดาล ๔๓๐.๑ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปีดังตารางที่ ๔ แสดงจำนวนบ่อและปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กชช. ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

รูปที่ ๓ กราฟแสดงจำนวนบ่อน้ำบาดาลตามประเภทการใช้น้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๖๔

รูปที่ ๔ กราฟแสดงจำนวนบ่อน้ำบาดาลตามประเภทการใช้น้ำบาดาลรายจังหวัด

ตารางที่ ๓ จำนวนบ่อน้ำบาดาลและปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากข้อมูลบ่อน้ำบาดาลจากระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำบาดาล (Smart Pasutara)

จังหวัด	อุปโภคบริโภค ^๑		เกษตรกรรม ^๒		รวม	
	จำนวนบ่อ	ปริมาณการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)	จำนวนบ่อ	ปริมาณการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)	จำนวนบ่อ	ปริมาณการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)
๑. กำแพงเพชร	๔,๒๔๘	๑.๖	๕๓๘	๕.๘	๔,๗๘๖	๗.๔
๒. ชัยนาท	๒,๖๒๙	๑.๐	๕๗๓	๖.๒	๓,๒๐๒	๗.๑
๓. นครสวรรค์	๔,๖๒๓	๑.๗	๔๒๘	๔.๖	๕,๐๕๑	๖.๓
๔. พิจิตร	๓,๖๔๔	๑.๓	๖๙๓	๗.๕	๔,๓๓๗	๘.๘
๕. พิษณุโลก	๓,๙๙๓	๑.๕	๔๗๙	๕.๒	๔,๔๗๒	๖.๖
๖. สิงห์บุรี	๑,๖๗๔	๐.๖	๓๖๘	๔.๐	๒,๐๔๒	๔.๖
๗. สุโขทัย	๓,๕๖๐	๑.๓	๔๙๗	๕.๔	๔,๐๕๗	๖.๗
๘. สุพรรณบุรี	๓,๖๕๖	๑.๓	๗๒๓	๗.๘	๔,๓๗๙	๙.๑
๙. อุทัยธานี	๑,๒๓๐	๐.๔	๒๐๑	๒.๒	๑,๔๓๑	๒.๖
๑๐. อ่างทอง	๒,๘๖๗	๑.๐	๑๕๑	๑.๖	๓,๐๑๘	๒.๗
รวมทั้งสิ้น	๓๒,๑๒๔	๑๑.๗	๔,๖๕๑	๕๐.๒	๓๖,๗๗๕	๖๒.๐

หมายเหตุ : ๑ การใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค (ส่วนบุคคลไม่ได้ใช้สำหรับระบบประปา) อ้างอิงจากอัตราการสูบน้ำบาดาล ๑ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยมีการสูบน้ำวันละ ๑ ชั่วโมง เป็นระยะเวลา ๓๖๕ วัน/ปี ใช้น้ำบาดาลเฉลี่ยจำนวน ๓๖๕ ลูกบาศก์เมตร/ปี/บ่อ

๒ การใช้น้ำเพื่อเกษตรกรรมอ้างอิงจากเครื่องสูบน้ำบาดาล ๑.๕ แรงม้าที่ความลึก ๓๐ เมตร สามารถสูบน้ำได้ ๕ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ทำการสูบน้ำวันละ ๑๒ ชั่วโมง เป็นจำนวน ๑๘๐ วัน/ปี มีการใช้น้ำบาดาลจำนวน ๑๐,๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร/ปี/บ่อ

ตารางที่ ๔ จำนวนบ่อน้ำบาดาลและปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กชช. ๒คปี พ.ศ. ๒๕๖๓

จังหวัด	บ่อน้ำตื้นที่ใช้การได้ (บ่อ)			บ่อน้ำบาดาลที่ใช้การได้ (บ่อ)			ปริมาณการใช้น้ำบาดาล (ล้าน ลบ.ม./ปี)							
	ส่วนตัว	สาธารณะ	รวม	ส่วนตัว	สาธารณะ	รวม	อุปโภคบริโภค ^๑		ระบบประปา ^๒		เกษตรกรรม ^๓		รวม	
							จำนวนบ่อ	ปริมาณการใช้น้ำบาดาล	จำนวนบ่อ	ปริมาณการใช้น้ำบาดาล	จำนวนบ่อ	ปริมาณการใช้น้ำบาดาล	จำนวนบ่อ	ปริมาณการใช้น้ำบาดาล
๑. กำแพงเพชร	๑๔,๑๔๕	๑,๗๒๕	๑๕,๘๗๐	๑๕,๕๑๙	๑,๙๐๕	๑๗,๔๒๔	๒๙,๗๑๔	๑๐.๘	๑,๙๐๕	๕๕.๖	๑,๗๒๕	๙.๓	๓๓,๓๔๔	๗๕.๘
๒. ชัยนาท	๑,๘๘๒	๕๒๓	๒,๔๐๕	๙,๒๑๖	๑,๑๖๗	๑๐,๓๘๓	๑๑,๐๙๘	๔.๑	๑,๑๖๗	๓๔.๑	๕๒๓	๒.๘	๑๒,๗๘๘	๔๑.๐
๓. นครสวรรค์	๑๐,๖๖๙	๑,๔๓๖	๑๒,๑๐๕	๑๓,๖๓๕	๑,๕๑๒	๑๕,๑๔๗	๒๔,๓๐๔	๘.๙	๑,๕๑๒	๔๔.๒	๑,๔๓๖	๗.๘	๒๗,๒๕๒	๖๐.๘
๔. พิจิตร	๘,๒๔๘	๗๒๙	๘,๙๗๗	๑๔,๗๔๐	๘๙๓	๑๕,๖๓๓	๒๒,๙๘๘	๘.๔	๘๙๓	๒๖.๑	๗๒๙	๓.๙	๒๔,๖๑๐	๓๘.๔
๕. พิษณุโลก	๗,๙๔๗	๑,๔๗๐	๙,๔๑๗	๑๒,๐๖๖	๙๒๓	๑๒,๙๘๙	๒๐,๐๑๓	๗.๓	๙๒๓	๒๗.๐	๑,๔๗๐	๗.๙	๒๒,๔๐๖	๔๒.๒
๖. สิงห์บุรี	๖๑๙	๒๘๘	๙๐๗	๓,๑๒๘	๔๙๖	๓,๖๒๔	๓,๗๔๗	๑.๔	๔๙๖	๑๔.๕	๒๘๘	๑.๖	๔,๕๓๑	๑๗.๔
๗. สุโขทัย	๘,๘๘๙	๑,๐๒๘	๙,๙๑๗	๗,๘๖๑	๑,๒๗๘	๙,๑๓๙	๑๖,๗๕๐	๖.๑	๑,๒๗๘	๓๗.๓	๑,๐๒๘	๕.๖	๑๙,๐๕๖	๔๙.๐
๘. สุพรรณบุรี	๕,๘๘๑	๘๑๗	๖,๖๙๘	๑๑,๗๙๕	๑,๔๑๒	๑๓,๒๐๗	๑๗,๖๗๖	๖.๕	๑,๔๑๒	๔๑.๒	๘๑๗	๔.๔	๑๙,๙๐๕	๕๒.๑
๙. อ่างทอง	๙๒๑	๑๗๑	๑,๐๙๒	๓,๕๐๒	๓๕๓	๓,๘๕๕	๔,๔๒๓	๑.๖	๓๕๓	๑๐.๓	๑๗๑	๐.๙	๔,๙๔๗	๑๒.๘
๑๐. อุทัยธานี	๔,๙๒๖	๑,๐๙๑	๖,๐๑๗	๓,๓๙๘	๑,๐๘๗	๔,๔๘๕	๘,๓๒๔	๓.๐	๑,๐๘๗	๓๑.๗	๑,๐๙๑	๕.๙	๑๐,๕๐๒	๔๐.๗
รวมทั้งสิ้น	๖๔,๑๗๗	๙,๒๗๘	๗๓,๔๕๕	๙๔,๘๖๐	๑๑,๐๒๖	๑๐๕,๘๘๖	๑๕๙,๐๓๗	๕๘.๐	๑๑,๐๒๖	๓๒๒.๐	๙,๒๗๘	๕๐.๑	๑๗๙,๓๔๑	๔๓๐.๑

ที่มา : กรมพัฒนาชุมชน ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑-๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

- หมายเหตุ : ๑ การใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค (ส่วนบุคคลไม่ได้ใช้สำหรับระบบประปา) ประมาณการจากบ่อน้ำตื้นส่วนตัว และบ่อน้ำบาดาลส่วนตัว อ้างอิงจากอัตราการสูบน้ำบาดาล ๑ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยมีการสูบน้ำวันละ ๑ ชั่วโมง เป็นระยะเวลา ๓๖๕ วัน/ปี ใช้น้ำบาดาลจำนวน ๓๖๕ ลูกบาศก์เมตร/ปี/บ่อ
- ๒ การใช้น้ำกับระบบประปาปริมาณการจากบ่อน้ำบาดาลสาธารณะที่ใช้การได้ อ้างอิงจากอัตราการสูบน้ำบาดาล ๕ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยมีการสูบน้ำวันละ ๑๖ ชั่วโมง เป็นระยะเวลา ๓๖๕ วัน/ปี ใช้น้ำบาดาลจำนวน ๒๙,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตร/ปี/บ่อ
- ๓ การใช้น้ำเพื่อเกษตรกรรมปริมาณการจากบ่อน้ำตื้นสาธารณะ อ้างอิงจากอัตราการสูบน้ำบาดาล ๕ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยมีการสูบน้ำวันละ ๖ ชั่วโมง เป็นระยะเวลา ๑๘๐ วัน/ปี ใช้น้ำบาดาลจำนวน ๕,๔๐๐ ลูกบาศก์เมตร/ปี/บ่อ

๓.๒ ข้อมูลการขออนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาล

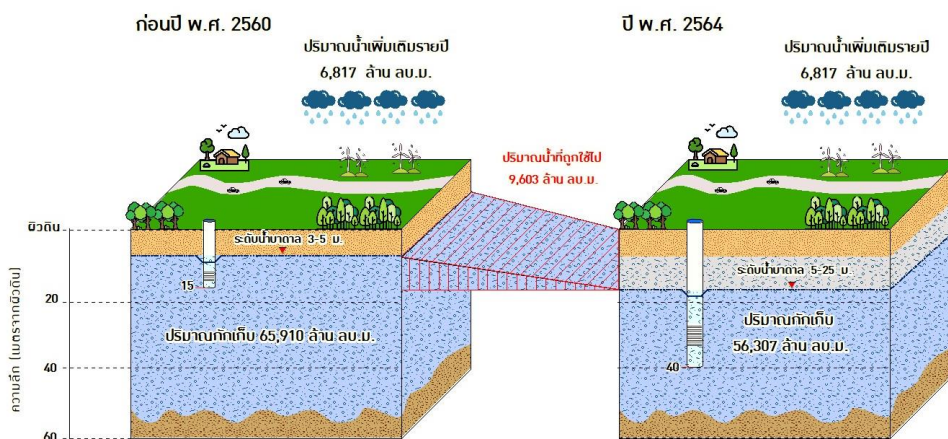
ข้อมูลการขออนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลเพื่ออุปโภคบริโภค เกษตรกรรม และธุรกิจจากระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล (GCL) จากปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ถึงปัจจุบัน ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔ จำนวนทั้งสิ้น ๑๕,๗๐๕ บ่อ เป็นบ่อน้ำบาดาลใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคจำนวน ๓,๐๙๔ บ่อ มีปริมาณการใช้น้ำบาดาล ๐.๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ใช้เพื่อการเกษตรจำนวน ๑๐,๓๖๖ บ่อ มีปริมาณการใช้น้ำบาดาล ๒.๘ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี และใช้เพื่อธุรกิจ ๒,๒๔๕ บ่อ มีปริมาณการใช้น้ำบาดาล ๑๔.๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี รวมมีปริมาณการใช้น้ำบาดาล ๑๗.๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ดังตารางที่ ๕ แสดงจำนวนบ่อน้ำบาดาลและปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากข้อมูลบ่อน้ำบาดาลจากระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล (GCL)

๓.๓ ประเมินจากปริมาณการสูบน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูกพืช

ผลการศึกษาโครงการประเมินผลกระทบต่อแหล่งน้ำบาดาลระดับต้นพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาจากวิกฤตภัยแล้ง ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเมินปริมาณการสูบน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการเพาะปลูกพืชแต่ละชนิดโดยเฉพาะข้าวตามช่วงระยะเวลาการเพาะปลูกและฤดูกาล มีปริมาณการใช้น้ำรวมทั้งสิ้น ๓,๔๑๔.๔ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ดังตารางที่ ๖ ปริมาณการสูบน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูกพืชจากโครงการประเมินผลกระทบต่อแหล่งน้ำบาดาลระดับต้นพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาจากวิกฤตภัยแล้ง ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

๓.๔ ประเมินจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล

สำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาลได้ประเมินศักยภาพแหล่งน้ำบาดาลในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด พบว่า มีระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย ๓-๕ เมตรจากผิวดิน มีปริมาณน้ำบาดาลกักเก็บจำนวน ๖๕,๙๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำบาดาลเพิ่มเติมรายปี ๖,๘๑๗ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี อ้างอิงจากค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนรายปีจำนวน ๑,๒๑๓ มิลลิเมตร ทำให้มีปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้ ๔,๖๐๑ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๐) เมื่อประเมินศักยภาพแหล่งน้ำบาดาลโดยใช้ข้อมูลระดับน้ำบาดาลปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่พบว่าระดับน้ำบาดาลมีการลดลง โดยมีระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๗-๒๐ เมตรจากผิวดิน มีปริมาณน้ำบาดาลกักเก็บจำนวน ๕๖,๓๐๗ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งเป็นปริมาณกักเก็บน้อยกว่าปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๙,๖๐๓ ล้านลูกบาศก์เมตร จึงเป็นปริมาณน้ำบาดาลที่ถูกใช้ไปในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ดังรูปที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำที่ถูกใช้ไปจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และตารางที่ ๗ แสดงปริมาณการใช้น้ำบาดาลที่ประเมินจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล

รูปที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำที่ถูกใช้ไปจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๕ จำนวนบ่อน้ำบาดาลและปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากข้อมูลบ่อน้ำบาดาลจากระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล (GCL)

จังหวัด	อุบโกคบริโกค		เกษตรกรรม		ธุรกิจ		รวม	
	จำนวนบ่อ	ปริมาณการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)	จำนวนบ่อ	ปริมาณการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)	จำนวนบ่อ	ปริมาณการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)	จำนวนบ่อ	ปริมาณการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)
๑. กำแพงเพชร	๓๖๑	๐.๐๐๗๓	๑,๘๗๘	๐.๘๑	๒๘๑	๔.๐๐	๒,๕๒๐	๔.๘๒
๒. ชัยนาท	๑๔๐	-	๒๓๙	๐.๐๔	๑๕๗	๐.๗๐	๕๓๖	๐.๗๔
๓. นครสวรรค์	๔๔๐	๐.๐๐๕๑	๓๓๖	๐.๔๑	๑๘๘	๐.๗๙	๙๖๔	๑.๒๐
๔. พิจิตร	๓๕๔	๐.๐๐๐๔	๓,๑๘๔	๐.๑๕	๑๓๕	๐.๘๒	๓,๖๗๓	๐.๙๘
๕. พิษณุโลก	๔๗๘	๐.๐๖๙๔	๘๖๘	๐.๗๔	๔๔๐	๒.๔๔	๑,๗๘๖	๓.๒๔
๖. สิงห์บุรี	๒๒๘	๐.๐๒๐๘	๓๕๓	๐.๐๖	๒๒๐	๑.๗๘	๘๐๑	๑.๘๖
๗. สุโขทัย	๓๑๐	๐.๐๓๒๙	๑,๖๙๑	๐.๑๐	๒๒๗	๑.๑๙	๒,๒๒๘	๑.๓๒
๘. สุพรรณบุรี	๔๕๕	๐.๐๕๔๐	๑,๔๓๗	๐.๔๓	๓๘๔	๑.๗๗	๒,๒๗๖	๒.๒๕
๙. อุทัยธานี	๒๐๓	-	๒๐๘	๐.๐๗	๑๓๑	๐.๕๕	๕๔๒	๐.๖๒
๑๐. อ่างทอง	๑๒๕	๐.๐๐๐๔	๑๗๒	-	๘๒	๐.๒๐	๓๗๙	๐.๒๐
รวมทั้งสิ้น	๓,๐๙๔	๐.๑๙๐๒	๑๐,๓๖๖	๒.๘๑	๒,๒๔๕	๑๔.๒๔	๑๕,๗๐๕	๑๗.๒๔

ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล (GCL) ข้อมูล ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๖ ปริมาณการสูบน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูกพืชจากโครงการประเมินผลกระทบต่อแหล่งน้ำบาดาลระดับต้นพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาจากวิกฤตภัยแล้ง ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

จังหวัด	ปริมาณการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)														
	นาข้าว			พืชไร่			ไม้ผล			อื่นๆ			รวมทั้งหมด		
	ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	รวม	ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	รวม	ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	รวม	ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	รวม	ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	รวม
๑. กำแพงเพชร	๒๕๗.๘๘	๑๕๙.๓๓	๔๑๗.๒๑	๑๙๙.๕๑	๒๐.๗๙	๒๒๐.๓๐	๑๗.๐๕	๖.๕๕	๒๓.๖๐	๕๕.๕๘	๒๖.๔๓	๘๒.๐๑	๕๓๐.๐๑	๒๑๓.๑๑	๗๔๓.๑๒
๒. ชัยนาท	๑๖๕.๑๖	๖๐.๖๙	๒๒๕.๘๕	๐.๒๖	๐.๐๓	๐.๒๙	๑.๗๕	๐.๗๔	๒.๔๘	๓.๐๓	๒.๑๑	๕.๑๔	๑๗๐.๒๐	๖๓.๕๗	๒๓๓.๗๗
๓. นครสวรรค์	๔๗๔.๖๙	๒๒๐.๑๐	๖๙๔.๗๙	๑๓๗.๒๔	๔.๗๓	๑๔๑.๙๗	๘.๑๓	๐.๘๙	๙.๐๑	๑๔.๐๑	๖.๔๖	๒๐.๔๗	๖๓๔.๐๖	๒๓๒.๑๘	๘๖๖.๒๔
๔. พิจิตร	๑๖๒.๑๖	๘๐.๑๑	๒๔๒.๒๗	๓.๘๐	๐.๒๔	๔.๐๔	๕.๓๑	๐.๔๘	๕.๗๙	๑.๘๗	๐.๑๘	๒.๐๕	๑๗๓.๑๕	๘๑.๐๐	๒๕๔.๑๕
๕. พิษณุโลก	๒๑๒.๙๖	๑๔๒.๗๐	๓๕๕.๖๖	๓๗.๙๑	๒๐.๒๘	๕๘.๒๐	๔๖.๓๐	๐.๓๖	๔๖.๖๖	๓๙.๓๕	๑.๒๘	๔๐.๖๔	๓๓๖.๕๓	๑๖๔.๖๔	๕๐๑.๑๖
๖. สิงห์บุรี	๑๓.๔๙	๒๕.๖๕	๓๙.๑๔	๐.๐๑	-	๐.๐๑	-	-	-	-	-	-	๑๓.๕๐	๒๕.๖๕	๓๙.๑๕
๗. สุโขทัย	๑๘๒.๘๓	๘๓.๔๔	๒๖๖.๒๗	๙๐.๖๔	๑๑๔.๐๒	๒๐๔.๖๕	๓.๖๑	๙.๒๐	๑๒.๘๑	๐.๑๓	๐.๑๐	๐.๒๓	๒๗๗.๒๐	๒๐๖.๗๕	๔๘๓.๙๕
๘. สุพรรณบุรี	๑๓๔.๓๔	๙.๖๓	๑๔๓.๙๗	๒๒.๗๔	๐.๖๑	๒๓.๓๕	๒.๘๑	๐.๐๐	๒.๘๑	๓.๕๐	๐.๐๐	๓.๕๐	๑๖๓.๓๙	๑๐.๒๔	๑๗๓.๖๓
๙. อ่างทอง	๑๑.๕๑	๓.๑๔	๑๔.๖๕	๔.๕๙	๐.๒๐	๔.๗๙	๐.๕๖	๐.๑๘	๐.๗๔	๑.๓๑	๐.๓๑	๑.๖๒	๑๗.๙๖	๓.๘๓	๒๑.๗๙
๑๐. อุทัยธานี	๔๖.๑๘	๔๔.๕๖	๙๐.๗๔	๑.๕๙	๐.๐๐	๑.๕๙	๓.๖๖	๐.๑๕	๓.๘๑	๑.๓๐	๐.๐๓	๑.๓๓	๕๒.๗๒	๔๔.๗๔	๙๗.๔๖
รวมทั้งสิ้น	๑,๖๖๑.๒๐	๘๒๙.๓๖	๒,๔๙๐.๕๕	๔๔๘.๒๙	๑๖๐.๙๐	๖๐๙.๒๐	๘๙.๑๗	๑๘.๕๕	๑๐๗.๗๑	๑๒๐.๐๗	๓๖.๙๐	๑๕๖.๙๘	๒,๓๖๘.๗๓	๑,๐๔๕.๗๐	๓,๔๑๔.๔๓

ตารางที่ ๗ ปริมาณการใช้น้ำบาดาลที่ประเมินจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล

จังหวัด	ศักยภาพแหล่งน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ^๑				ศักยภาพแหล่งน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ^๒		ระดับน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ลดลงจาก ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ (ม.)	ปริมาณน้ำบาดาล ที่ถูกใช้ในช่วง ๕ ปี ^๓ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำบาดาล ที่ถูกใช้ไปต่อปี (ล้าน ลบ.ม./ปี)	ปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี ลบกับปริมาณน้ำบาดาล ที่ถูกใช้ไปต่อปี	ปริมาณน้ำที่สามารถ นำมาใช้ได้ลบกับปริมาณ น้ำบาดาลที่ถูกใช้ไปต่อปี
	ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย (ม. จากผิวดิน)	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำ เพิ่มเติมรายปี (ล้าน ลบ.ม./ปี)	ปริมาณน้ำบาดาล ที่สามารถใช้ได้ (ล้าน ลบ.ม./ปี)	ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย (ม. จากผิวดิน)	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)					
๑. กำแพงเพชร	๓	๓,๐๒๗	๙๙๙	๖๕๑	๑๓	๒,๖๑๒	๑๐	๔๑๕	๘๓	๙๑๖.๐	๕๖๘.๐
๒. ชัยนาท	๔	๘๓๗	๓๐๑	๒๒๔	๙	๗๐๗	๕	๑๓๐	๒๖	๒๗๕.๐	๑๙๘.๐
๓. นครสวรรค์	๔	๕,๕๓๑	๑,๐๒๖	๗๔๐	๑๐	๔,๙๓๑	๖	๖๐๐	๑๒๐	๙๐๖.๐	๖๒๐.๐
๔. พิจิตร	๓	๘,๔๔๑	๕๖๔	๔๒๓	๑๓	๖,๐๗๒	๑๐	๒,๓๖๘	๔๗๓.๖	๙๐.๔	-๕๐.๖
๕. พิษณุโลก	๔	๒๑,๓๗๘	๑,๔๑๕	๙๒๙	๑๔	๑๘,๖๔๒	๑๐	๒,๗๓๖	๕๔๗.๒	๘๖๗.๘	๓๘๑.๘
๖. สิงห์บุรี	๕	๑,๐๓๘	๘๗	๖๕	๑๒	๘๗๓	๗	๑๖๖	๓๓.๒	๕๓.๘	๓๑.๘
๗. สุโขทัย	๔	๑๕,๔๔๓	๕๗๓	๓๙๙	๑๓	๑๓,๓๖๐	๙	๒,๐๘๓	๔๑๖.๖	๑๕๖.๔	-๑๗.๖
๘. สุพรรณบุรี	๕	๓,๒๓๑	๙๘๔	๖๗๔	๒๐	๒,๔๕๗	๑๕	๗๗๔	๑๕๕.๘	๘๒๙.๒	๕๑๙.๒
๙. อ่างทอง	๕	๕,๕๗๑	๑๑๔	๘๕	๑๐	๕,๓๒๕	๕	๒๔๖	๔๙.๒	๖๔.๘	๓๕.๘
๑๐. อุทัยธานี	๓	๑,๔๑๓	๗๕๔	๔๑๑	๗	๑,๓๒๘	๔	๘๕	๑๗	๗๓๗.๐	๓๙๔.๐
รวมทั้งสิ้น		๖๕,๙๑๐	๖,๘๑๗	๔,๖๐๑		๕๖,๓๐๗		๙,๖๐๓	๑,๙๒๑	๔,๘๙๖.๔	๒,๖๘๐.๔

ที่มา : ๑ สำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๖๐
๒ ปรับปรุงจากสำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยปรับปรุงข้อมูลระดับน้ำบาดาลเป็นของปี พ.ศ. ๒๕๖๔
๓ ปริมาณน้ำบาดาลที่ถูกใช้ในช่วง ๕ ปี คำนวณได้จากปริมาณกักเก็บปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ลบกับ ปริมาณกักเก็บปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ตัวเลขปริมาณการใช้น้ำจากการคำนวณปริมาณการใช้น้ำบาดาล ดังข้อ ๓.๑ - ๓.๔ พบว่าปริมาณการใช้น้ำบาดาลที่ประเมินจากจำนวนบ่อน้ำบาดาลในระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำบาดาล (Smart Pasutara) และข้อมูลปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล (GCL) มีปริมาณการใช้น้ำบาดาลรวม ๗๙.๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ซึ่งมีปริมาณน้อยกว่าปริมาณการสูบน้ำบาดาลที่ได้จากการศึกษาตามโครงการประเมินผลกระทบต่อแหล่งน้ำบาดาลระดับต้นพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาจากวิกฤตภัยแล้ง ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ประเมินจากพฤติกรรมการณ์การสูบน้ำเพื่อการเพาะปลูกพืชและการประเมินจากจำนวนบ่อของข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กชช. ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีปริมาณการใช้น้ำบาดาล ๓,๔๑๔.๔ และ ๔๓๐.๑ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ทั้งนี้ตัวเลขปริมาณการใช้น้ำจากพฤติกรรมการณ์การสูบน้ำเพื่อการเพาะปลูกพืชมีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับปริมาณการใช้น้ำบาดาลที่ประเมินจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล ดังตารางที่ ๘ แสดงปริมาณการใช้น้ำบาดาลที่คำนวณจากจำนวนบ่อน้ำบาดาล การขออนุญาตเจาะและขออนุญาตใช้น้ำบาดาล การสูบน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูกพืช และการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล แสดงว่าการประเมินปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลอาจคลาดเคลื่อนจากความครบถ้วนของข้อมูลบ่อน้ำบาดาลที่ดำเนินการเจาะโดยหน่วยงานอื่นหรือประชาชนชุดเจาะเอง

ตารางที่ ๘ ปริมาณการใช้น้ำบาดาลที่คำนวณจากจำนวนบ่อน้ำบาดาล การขออนุญาตเจาะและขออนุญาตใช้น้ำบาดาล การสูบน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูกพืช และการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล

จังหวัด	ปริมาณการใช้น้ำบาดาล (ล้าน ลบ.ม./ปี)				
	คำนวณจากจำนวนบ่อน้ำบาดาล ^๑		การขออนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาล ^๒	การสูบน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูกพืช	การเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล ^๓
	ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำบาดาล (Smart Pasutara)	ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กชช. ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓			
๑. กำแพงเพชร	๗.๔	๗๕.๘	๔.๘	๗๔๓.๑	๘๒.๙
๒. ชัยนาท	๗.๑	๔๑.๐	๐.๗	๒๓๓.๘	๒๖.๑
๓. นครสวรรค์	๖.๓	๖๐.๘	๑.๒	๘๖๖.๒	๑๑๙.๙
๔. พิจิตร	๘.๘	๓๘.๔	๑.๐	๒๕๔.๑	๔๗๓.๗
๕. พิษณุโลก	๖.๖	๔๒.๒	๓.๒	๕๐๑.๒	๕๔๗.๑
๖. สิงห์บุรี	๔.๖	๑๗.๔	๑.๙	๓๙.๒	๓๓.๑
๗. สุโขทัย	๖.๗	๔๙.๐	๑.๓	๔๘๔.๐	๔๑๖.๖
๘. สุพรรณบุรี	๙.๑	๕๒.๑	๒.๓	๑๗๓.๖	๑๕๔.๘
๙. อ่างทอง	๒.๖	๑๒.๘	๐.๖	๒๑.๘	๔๙.๒
๑๐. อุทัยธานี	๒.๗	๔๐.๗	๐.๒	๙๗.๕	๑๗.๑
รวมทั้งสิ้น	๖๒.๐	๔๓๐.๑	๑๗.๒	๓,๔๑๔.๔	๑,๙๒๐.๖

หมายเหตุ : ๑ คำนวณจากจำนวนบ่อน้ำบาดาลตามหลักเกณฑ์การประเมินการใช้น้ำบาดาลตามประเภทการใช้น้ำบาดาลและพฤติกรรมการณ์การใช้น้ำ

๒ ข้อมูลการขออนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลจากระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล (GCL)

๓ การสูบน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูกพืชจากโครงการประเมินผลกระทบต่อแหล่งน้ำบาดาลระดับต้นพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

จากวิกฤตภัยแล้ง ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

๔ การเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยระดับน้ำบาดาลปี พ.ศ. ๒๕๖๐ อ้างอิงจากสำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และระดับน้ำบาดาลปี พ.ศ. ๒๕๖๔ อ้างอิงจากระบบสารสนเทศเพื่อติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำบาดาล (tgms.dgr.go.th)

๔. ระดับน้ำบาดาลของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

จากการตรวจวัดระดับน้ำบาดาลของบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาลในชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ปัจจุบันปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๗-๒๐ เมตรจากผิวดิน จังหวัดที่ระดับน้ำบาดาลปัจจุบันสูงกว่าระดับน้ำที่ยอมรับได้ไม่เกิน ๑๐ เมตร ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี สุโขทัย พิษณุโลก และจังหวัดนครสวรรค์ ดังตารางที่ ๙ แสดงระดับน้ำบาดาลของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร และจากจำนวน ๙๕ อำเภอ ๘๐๕ ตำบล พบว่า ร้อยละ ๘๔ ของพื้นที่ครอบคลุม ๖๘ อำเภอ ๖๕๙ ตำบล มีระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยน้อยกว่า ๑๕ เมตรจากผิวดิน ร้อยละ ๑๖ ของพื้นที่จำนวน ๒๖ อำเภอ ๑๔๖ ตำบล มีระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยลึกมากกว่า ๑๕ เมตรจากผิวดิน ดังรูปที่ ๖ แผนที่แสดงระดับน้ำบาดาลจากผิวดินของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร

ตารางที่ ๙ ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

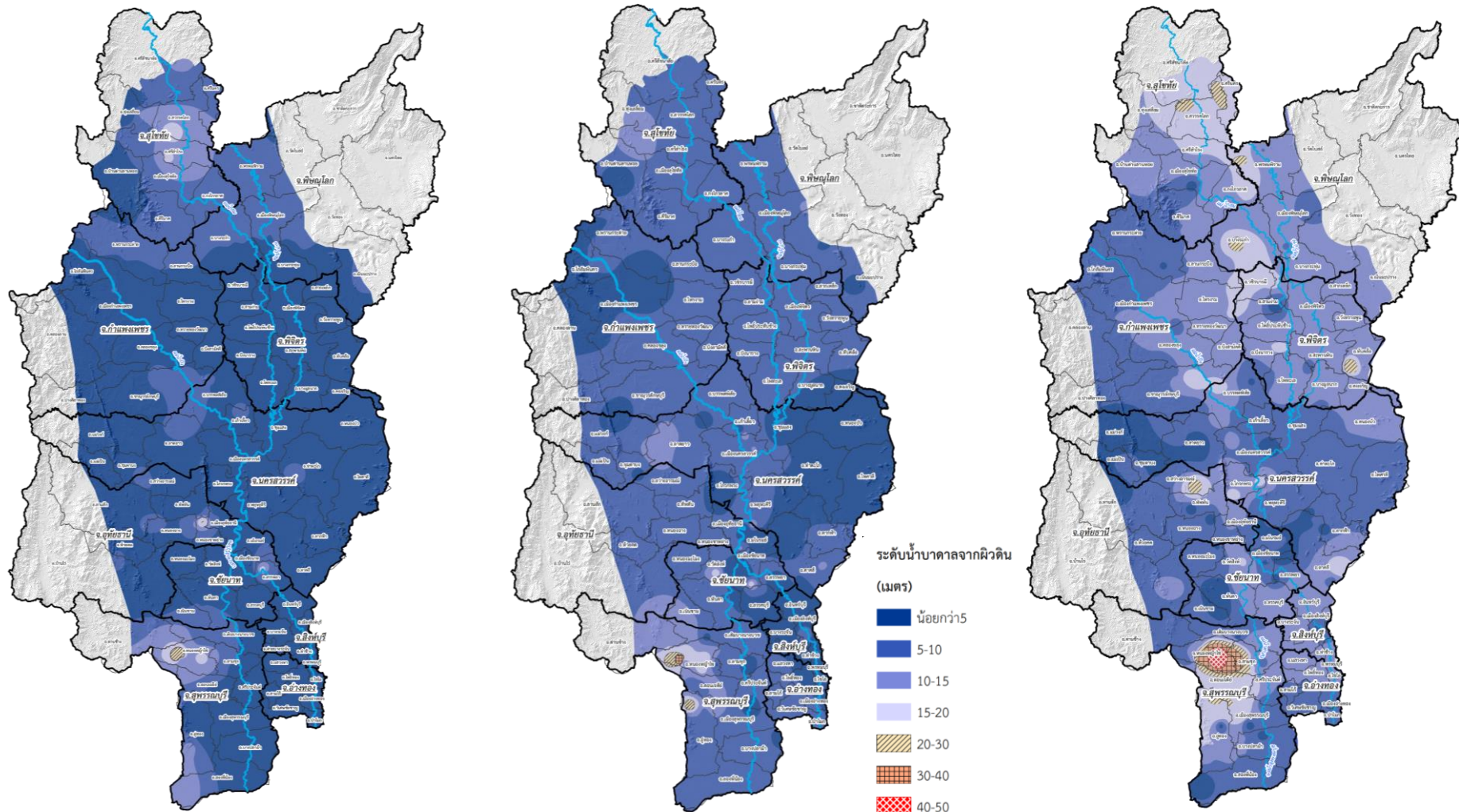
จังหวัด	ระยะท่อกรอง (ม.)	ระดับน้ำที่ยอมรับได้* (ม. จากผิวดิน)	ระดับน้ำบาดาล (ม. จากผิวดิน)			ระดับน้ำบาดาลลบกับ ระดับน้ำที่ยอมรับได้
			สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	
๑. กำแพงเพชร	๒๔-๔๘	๒๑	๔	๑๙	๑๑	๑๐
๒. ชัยนาท	๒๔-๔๘	๒๑	๔	๑๖	๑๐	๑๑
๓. นครสวรรค์	๒๐-๔๐	๑๗	๔	๒๐	๙	๘
๔. พิจิตร	๒๘-๔๘	๒๕	๖	๒๐	๑๓	๑๒
๕. พิษณุโลก	๒๔-๔๕	๒๑	๕	๒๒	๑๓	๘
๖. สิงห์บุรี	๓๒-๔๖	๒๙	๘	๑๕	๑๒	๑๗
๗. สุโขทัย	๒๕-๕๐	๒๒	๑๑	๒๒	๑๖	๖
๘. สุพรรณบุรี	๒๘-๔๕	๒๕	๖	๔๓	๒๐	๕
๙. อ่างทอง	๓๐-๔๕	๒๗	๗	๑๒	๙	๑๘
๑๐. อุทัยธานี	๒๐-๔๐	๑๗	๓	๑๓	๗	๑๐

หมายเหตุ : * ระดับน้ำบาดาลที่ยอมรับได้ คือ เกณฑ์อนุโลมสูงสุดของระดับน้ำบาดาลที่สามารถลดลงได้ต่ำสุดในพื้นที่ โดยพิจารณาจากระดับน้ำบาดาลอยู่เหนือระยะท่อกรองเฉลี่ยของพื้นที่นั้นไม่น้อยกว่า ๓ เมตร

พ.ศ. ๒๕๕๕

พ.ศ. ๒๕๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๔

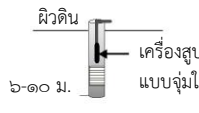
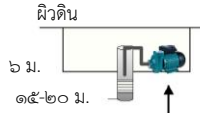
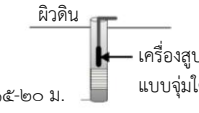
รูปที่ ๖ แผนที่แสดงระดับน้ำบาดาลจากผิวดินของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร

ระดับน้ำบาดาลลึกที่สุด คือ ๔๓ เมตรจากผิวดิน ในพื้นที่ตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี และมีรายชื่อจังหวัด/อำเภอ ที่ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยมากกว่า ๑๕ เมตรจากผิวดิน จำนวน ๒๖ อำเภอ ดังนี้

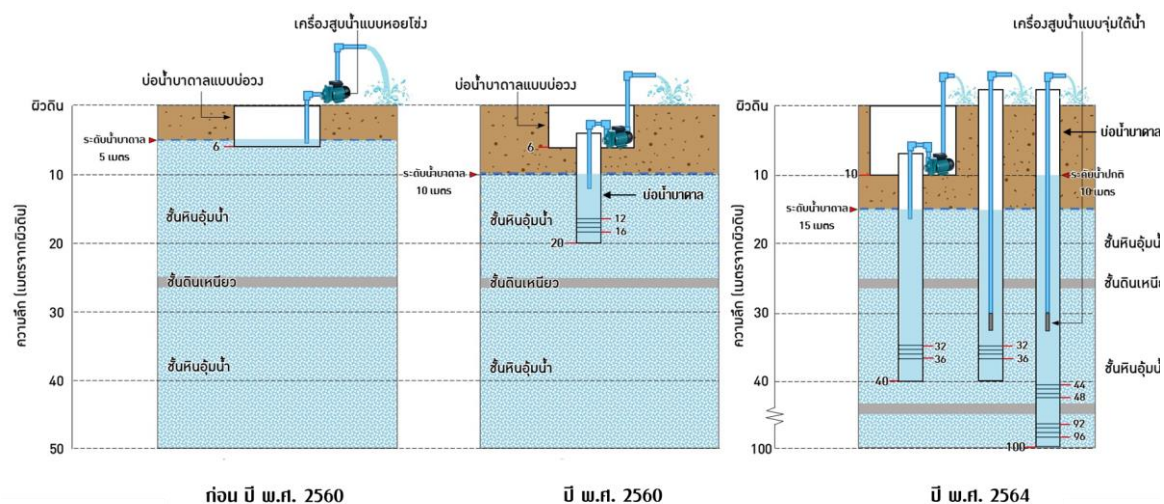
- ๑) พื้นที่ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย ๑๕-๒๐ เมตรจากผิวดิน จังหวัด ๑๗ อำเภอ
 - จังหวัดกำแพงเพชร : อำเภอไทรงาม อำเภอชาณุวรลักษบุรี อำเภอลานกระบือ
 - จังหวัดชัยนาท : อำเภอวัดสิงห์
 - จังหวัดนครสวรรค์ : อำเภอโกรกพระ อำเภอตากลี อำเภอบรรพตพิสัย
 - จังหวัดพิจิตร : อำเภอปึงนาราง อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามง่าม
 - จังหวัดสุโขทัย : อำเภอกงไกรลาศ อำเภอทุ่งเสลี่ยม อำเภอศรีนคร อำเภอศรีสำโรง
อำเภอศรีสัชนาลัย
 - จังหวัดสุพรรณบุรี : อำเภอศรีประจันต์
 - จังหวัดอุทัยธานี : อำเภอทัพทัน
- ๒) พื้นที่ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย ๑๕-๓๐ เมตรจากผิวดิน จังหวัด ๗ อำเภอ
 - จังหวัดพิษณุโลก : อำเภอบางระกำ อำเภอพรหมพิราม
 - จังหวัดสุโขทัย : อำเภอสวรรคโลก
 - จังหวัดสุพรรณบุรี : อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอดอนเจดีย์ อำเภออู่ทอง
 - จังหวัดอุทัยธานี : อำเภอสว่างอารมณ์
- ๓) พื้นที่ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย ๑๕-๔๐ เมตรจากผิวดิน จังหวัด ๑ อำเภอ
 - จังหวัดสุพรรณบุรี : อำเภอสามชุก
- ๔) พื้นที่ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย ๑๕-๕๐ เมตรจากผิวดิน จังหวัด ๑ อำเภอ
 - จังหวัดสุพรรณบุรี : อำเภอนองหญ้าไซ

การใช้น้ำบาดาลปริมาณมากและต่อเนื่องในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ส่งผลให้ระดับน้ำบาดาลลดลง โดยพบว่าก่อนปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ในช่วง ๓-๕ เมตรจากผิวดิน ความลึกของบ่อน้ำบาดาล และบ่อน้ำบาดาลแบบบ่อวงที่ขุดเจาะในพื้นที่อยู่ในช่วง ๖-๑๐ เมตรจากผิวดิน ซึ่งประชาชนโดยมากใช้เครื่องสูบน้ำแบบหอยโข่งกับบ่อน้ำบาดาลแบบบ่อวง เนื่องจากประสิทธิภาพของเครื่องสูบน้ำดังกล่าวสามารถสูบน้ำจากบ่อน้ำบาดาลที่มีระดับน้ำบาดาลลึกไม่เกิน ๖ เมตรจากตำแหน่งที่ตั้งของเครื่องสูบน้ำ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ระดับน้ำบาดาลมีความลึกเฉลี่ยอยู่ที่ ๔-๑๐ เมตร ทำให้เครื่องสูบน้ำแบบหอยโข่งไม่สามารถสูบน้ำขึ้นมาใช้ได้ ดังนั้นประชาชนจึงแก้ไขปัญหาเพื่อให้สามารถสูบน้ำจากบ่อน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ ด้วยการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลให้ลึกขึ้นแล้วนำเครื่องสูบน้ำที่มีอยู่เดิมไปติดตั้งบริเวณก้นบ่อน้ำบาดาลแบบบ่อวง โดยบ่อน้ำบาดาลมีความลึก ๑๕-๒๐ เมตรจากผิวดิน และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ระดับน้ำบาดาลมีความลึกเฉลี่ยอยู่ที่ ๗-๒๐ เมตรจากผิวดิน หากประชาชนใช้เครื่องสูบน้ำแบบหอยโข่ง จะต้องทำการขุดบ่อน้ำบาดาลแบบบ่อวงลึกถึง ๑๐ เมตร เพื่อนำเครื่องสูบน้ำไปติดตั้งบริเวณก้นบ่อน้ำบาดาลแบบบ่อวง ซึ่งทำให้มีข่าวเกี่ยวกับประชาชนที่เสียชีวิตจากการขาดอากาศหายใจขณะทำการขุดบ่อน้ำบาดาลแบบบ่อวง ดังนั้น ปัจจุบันการพัฒนาน้ำบาดาลในลักษณะนี้จึงน้อยลง และเปลี่ยนเป็นการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลในระดับ ๔๐-๕๐ เมตร และ ๗๐-๑๐๐ เมตร โดยใช้เครื่องสูบน้ำแบบจุ่มใต้ (ซับเมอร์ส) มากขึ้น ดังตารางที่ ๑๐ แสดงระดับน้ำบาดาลกับความลึกของการพัฒนาน้ำบาดาล และรูปที่ ๗ ระดับน้ำบาดาลกับความลึกของการพัฒนาน้ำบาดาลตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๐ ระดับน้ำบาดาลกับความลึกของการพัฒนาบ่อน้ำบาดาล

ปี พ.ศ.	ระดับน้ำบาดาล (เมตรจากผิวดิน)	ความลึกบ่อน้ำบาดาล (เมตรจากผิวดิน)	รูปแบบการเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาล	
			บ่อวง/บ่อวง+บ่อดอก	บ่อน้ำบาดาล
ก่อน ๒๕๖๐	๓-๕	๖-๑๐		
๒๕๖๐	๔-๑๐	๑๕-๒๐		
๒๕๖๔	๗-๒๐	๔๐-๕๐ และ ๗๐-๑๐๐		

หมายเหตุ : ๑ บ่อวง หมายถึง บ่อน้ำบาดาลแบบวงทำด้วยคอนกรีตหรือบ่อซีเมนต์ ขุดเจาะในชั้นตะกอนระดับตื้น
 ๒ บ่อดอก หมายถึง บ่อน้ำบาดาลที่ขุดเจาะด้วยการขุดหรือตอกด้วยเครื่องจักรขนาดเล็กเจาะในระดับตื้น
 ๓ บ่อน้ำบาดาล หมายถึง บ่อน้ำบาดาลที่ขุดเจาะด้วยเครื่องจักรขนาดใหญ่สามารถเจาะได้ในระดับลึกและเจาะได้ทั้งตะกอนและหินแข็ง

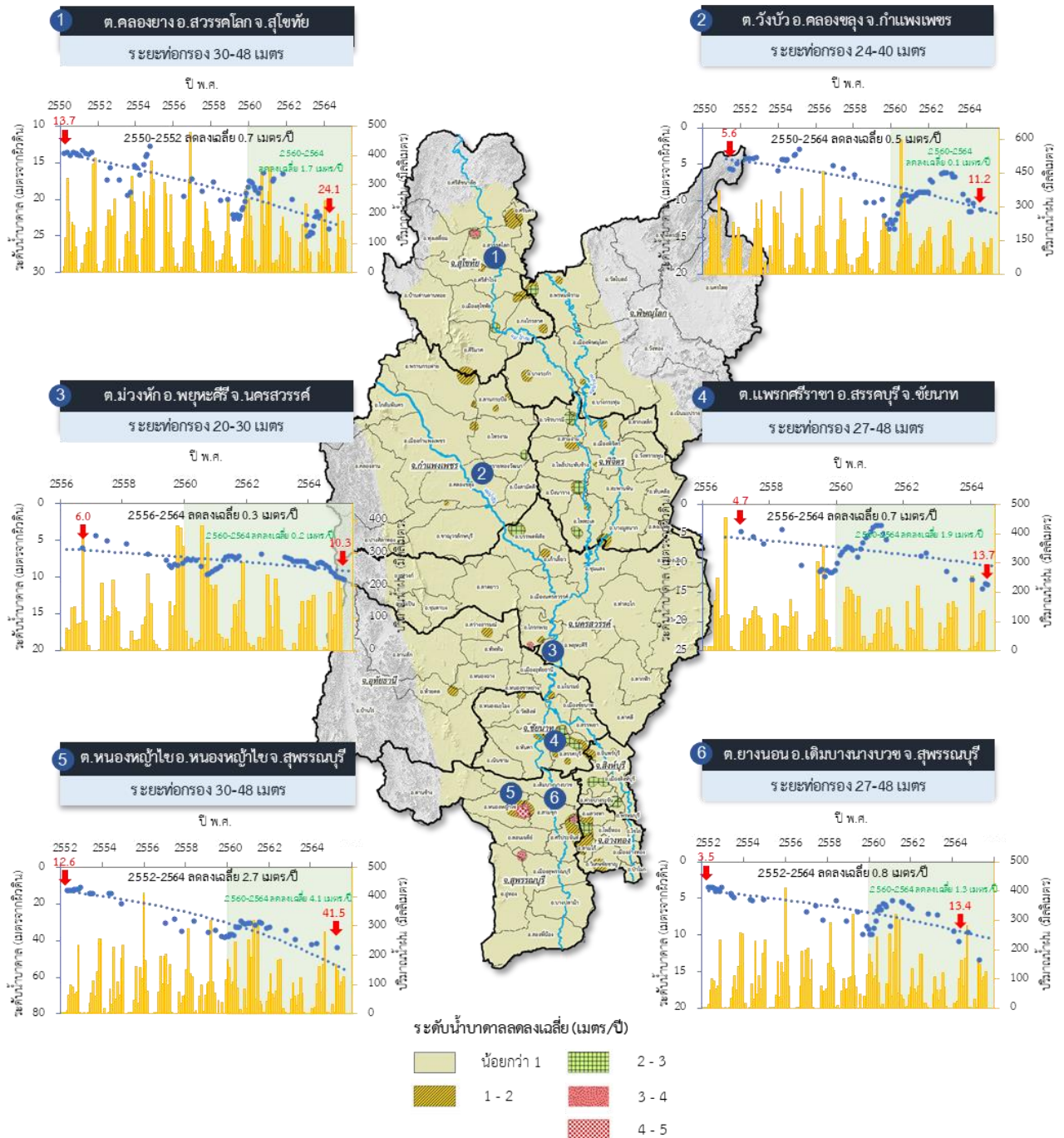
รูปที่ ๗ ระดับน้ำบาดาลกับความลึกของการพัฒนาบ่อน้ำบาดาลตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๕. อัตราการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร

อัตราการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยอยู่ในช่วง ๐.๔-๑.๖ เมตรต่อปี จังหวัดที่มีอัตราการลดลงเฉลี่ยมากที่สุด คือ จังหวัดสุพรรณบุรี ดังตารางที่ ๑๑ แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร และจากจำนวน ๙๕ อำเภอ ๘๐๕ ตำบล พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมาณร้อยละ ๙๖ ของพื้นที่ จำนวน ๗๘ อำเภอ ๗๘๗ ตำบล ระดับน้ำบาดาลลดลงเฉลี่ยไม่เกิน ๒ เมตรต่อปี ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๗-๒๐ เมตรจากผิวดิน หากยังคงมีอัตราการลดลงเฉลี่ยต่อปีในอัตรานี้อย่างต่อเนื่อง คาดว่าในอนาคตอีก ๑๐ ปี ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยจะอยู่ที่ ๑๐-๓๕ เมตรจากผิวดิน และมีพื้นที่จำนวน ๑๗ อำเภอ ๑๘ ตำบล ที่ระดับน้ำบาดาลมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงเฉลี่ยมากกว่า ๒ เมตรต่อปี ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๐-๔๐ เมตรจากผิวดิน คาดว่าในอนาคตอีก ๑๐ ปี ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยจะอยู่ที่ ๓๐-๙๐ เมตรจากผิวดิน ดังรูปที่ ๘ แผนที่แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

ตารางที่ ๑๑ อัตราการลดลงของระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

จังหวัด	ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย (ม. จากผิวดิน)			อัตราการลดลงเฉลี่ยของระดับน้ำบาดาล ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (ม./ปี)	คาดการณ์ระดับน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๗๕ (ม.)
	ปี พ.ศ. ๒๕๖๐	ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ลดลง		
๑. กำแพงเพชร	๗	๑๑	๔	๐.๘	๑๙
๒. ชัยนาท	๖	๑๐	๔	๐.๘	๑๘
๓. นครสวรรค์	๕	๙	๔	๐.๘	๑๗
๔. พิจิตร	๗	๑๓	๖	๑.๒	๒๕
๕. พิษณุโลก	๘	๑๓	๕	๑.๐	๒๓
๖. สิงห์บุรี	๖	๑๒	๖	๑.๒	๒๔
๗. สุโขทัย	๑๐	๑๖	๖	๑.๒	๒๘
๘. สุพรรณบุรี	๑๑	๒๐	๗	๑.๘	๓๘
๙. อ่างทอง	๔	๙	๕	๑.๐	๑๙
๑๐. อุทัยธานี	๕	๗	๒	๐.๔	๑๑

รูปที่ ๘ แผนที่แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทราย ความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

พื้นที่ที่ระดับน้ำบาดาลมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงเฉลี่ยมากกว่า ๒ เมตรต่อปี จำนวน ๑๗ อำเภอ ๑๘ ตำบล มีรายชื่อจังหวัด/อำเภอ/ตำบล ดังนี้

- ๑) จังหวัดกำแพงเพชร : ตำบลหนองแม่แตง อำเภอไทรงาม
- ๒) จังหวัดชัยนาท : ตำบลเที่ยงแท้ อำเภอสรรคบุรี
: ตำบลชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท
- ๓) จังหวัดนครสวรรค์ : ตำบลหาดสูง อำเภอโกรกพระ
: ตำบลตาซัด อำเภอบรรพตพิสัย
- ๔) จังหวัดพิจิตร : ตำบลบางลาย อำเภอบึงนาราง
: ตำบลท่าขมิ้น อำเภอโพทะเล
: ตำบลบ้านนา อำเภอลำลูกกา
- ๕) จังหวัดพิษณุโลก : ตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพรหมพิราม
- ๖) จังหวัดสิงห์บุรี : ตำบลเชิงกลัด อำเภอบางระจัน
: ตำบลสิงห์ อำเภอบางระจัน
: ตำบลวิหารขาว อำเภอท่าช้าง
- ๗) จังหวัดสุโขทัย : ตำบลปากพระ อำเภอเมืองสุโขทัย
: ตำบลป่ากุมเกาะ อำเภอสวรรคโลก
- ๘) จังหวัดสุพรรณบุรี : ตำบลสนามคลี อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
: ตำบลดอนเปรุ อำเภอศรีประจันต์
: ตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอหนองหญ้าไซ
- ๙) จังหวัดอ่างทอง : ตำบลร่ำมะสัก อำเภอโพธิ์ทอง

๖. พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ

หลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติประกอบด้วย

๑) ระดับน้ำบาดาลที่ยอมรับได้ คือ เกณฑ์อนุโลมสูงสุดของระดับน้ำบาดาลที่สามารถลดลงได้ต่ำสุดในพื้นที่ ดังตารางที่ ๖ โดยพิจารณาจากระดับน้ำบาดาลอยู่เหนือระยะท่อกรองเฉลี่ยของพื้นที่นั้นไม่น้อยกว่า ๓ เมตร

๒) อัตราการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบาดาลลดลงเฉลี่ยมากกว่า ๒ เมตรต่อปีอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

๓) ปริมาณการใช้น้ำบาดาลประเมินจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลเทียบกับปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้และปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปีอ้างอิงจากสำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๖๐

สามารถจำแนกพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติเป็น ๓ ระดับ คือ ปานกลาง มาก และมากที่สุดตามค่าคะแนนความเสี่ยง น้อยกว่า ๕ ๕-๑๐ และมากกว่า ๑๐ ตามลำดับ ดังตารางที่ ๑๒ แสดงหลักเกณฑ์พิจารณาระดับความเสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ

ตารางที่ ๑๒ หลักเกณฑ์พิจารณาระดับความเสี่ยงของชั้นน้ำบาดาลต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ

หลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ	ค่าน้ำหนัก	ตัวชี้วัด	คะแนน
ระดับน้ำบาดาลที่ยอมรับได้	๕๐	ระดับน้ำบาดาลปัจจุบันสูงกว่าระดับน้ำที่ยอมรับได้มากกว่า ๑๐ เมตร	๑
		ระดับน้ำบาดาลปัจจุบันสูงกว่าระดับน้ำที่ยอมรับได้ไม่เกิน ๑๐ เมตร	๒
		ระดับน้ำบาดาลปัจจุบันต่ำกว่าระดับน้ำที่ยอมรับได้	๓
อัตราการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบาดาลลดลงเฉลี่ยมากกว่า ๒ เมตรต่อปีอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)	๓๐	ระดับน้ำบาดาลลดลงเฉลี่ย ๒ - ๓ เมตร/ปี	๑
		ระดับน้ำบาดาลลดลงเฉลี่ย ๓ - ๔ เมตร/ปี	๒
		ระดับน้ำบาดาลลดลงเฉลี่ย มากกว่า ๔ เมตร/ปี	๓
ปริมาณการใช้น้ำบาดาลจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลเทียบกับปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้และปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี	๒๐	ปริมาณการใช้น้ำบาดาลน้อยกว่าปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้และปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี	๑
		ปริมาณการใช้น้ำบาดาลมากกว่าปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้แต่ไม่เกินปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี	๒
		ปริมาณการใช้น้ำบาดาลมากกว่าปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้และปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี	๓

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายจังหวัดตามหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ พบว่า ทั้ง ๑๐ จังหวัด ไม่เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ เนื่องจากในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบาดาลลดลงเฉลี่ยน้อยกว่า ๒ เมตรต่อปี แต่มีจังหวัดที่มีความเป็นไปได้ที่จะเสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ โดยพิจารณาจากระดับน้ำบาดาลเทียบกับระดับน้ำที่ยอมรับได้ จำนวน ๔ จังหวัด จังหวัดนครสวรรค์ พิจิตร โขทัย และจังหวัดสุพรรณบุรี ดังตารางที่ ๑๓ การพิจารณาตามหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติรายจังหวัด

ตารางที่ ๑๓ การพิจารณาตามหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติรายจังหวัด

จังหวัด	ระดับน้ำบาดาลเทียบกับระดับน้ำที่ยอมรับได้ (ค่าน้ำหนัก ๕๐%)			อัตราการลดลงเฉลี่ยของระดับน้ำบาดาล ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (ค่าน้ำหนัก ๓๐%)			ปริมาณการใช้น้ำบาดาลประมาณจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลเทียบกับปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้และปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี (ค่าน้ำหนัก ๒๐%)			
	สูงกว่า +/ต่ำกว่า - ระดับน้ำที่ยอมรับได้ (เมตร)	คะแนนตามเกณฑ์	คะแนนตามค่าน้ำหนัก	ลดลงเฉลี่ย (เมตร/ปี)	คะแนนตามเกณฑ์	คะแนนตามค่าน้ำหนัก	เทียบปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้	เทียบปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี	คะแนนตามเกณฑ์	คะแนนตามค่าน้ำหนัก
๑. กำแพงเพชร	๑๐	๑	๕๐	๐.๘	-	๓๐	๕๖๘	๙๑๖	๑	๒๐
๒. ชัยนาท	๑๑	๑	๕๐	๐.๘	-	๓๐	๑๙๘	๒๗๕	๑	๒๐
๓. นครสวรรค์	๘	๒	๑๐๐	๐.๘	-	๓๐	๖๒๐	๙๐๖	๑	๒๐
๔. พิจิตร	๑๒	๑	๕๐	๑.๒	-	๓๐	-๕๑	๙๐	๒	๔๐
๕. พิษณุโลก	๘	๒	๑๐๐	๑	-	๓๐	๓๘๒	๘๖๘	๑	๒๐
๖. สิงห์บุรี	๑๗	๑	๕๐	๑.๒	-	๓๐	๓๒	๕๔	๑	๒๐
๗. สุโขทัย	๖	๒	๑๐๐	๑.๒	-	๓๐	-๑๘	๑๕๖	๒	๔๐
๘. สุพรรณบุรี	๕	๒	๑๐๐	๑.๘	-	๓๐	๕๑๙	๘๒๙	๑	๒๐
๙. อ่างทอง	๑๘	๑	๕๐	๑	-	๓๐	๓๖	๖๕	๑	๒๐
๑๐. อุทัยธานี	๑๐	๑	๕๐	๐.๔	-	๓๐	๓๙๔	๗๓๗	๑	๒๐
รวม			๗๐๐			๓๐๐	๒๖๘๐	๔๘๙๖		๒๔๐

แต่หากพิจารณารายตำบล พบว่า มี ๑๘ ตำบล ที่ชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร มีโอกาสเสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ โดยมีข้อมูลระดับน้ำบาดาลและอัตราการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบาดาลรายตำบล ดังตารางที่ ๑๔ แสดงระดับน้ำบาดาลและอัตราการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบาดาลลดลงในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ และมีปริมาณการใช้น้ำบาดาลรายอำเภอ ดังตารางที่ ๑๕ แสดงปริมาณการใช้น้ำบาดาลเทียบกับปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปีและปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้ของพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ และมีรายชื่อจังหวัด/อำเภอ/ตำบล ดังนี้

- ๑) จังหวัดกำแพงเพชร : ตำบลหนองแม่แตง อำเภอไทรงาม
- ๒) จังหวัดชัยนาท : ตำบลเที่ยงแท้ อำเภอสรรคบุรี
: ตำบลชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท
- ๓) จังหวัดนครสวรรค์ : ตำบลหาดสูง อำเภอโกรกพระ
: ตำบลตาซัด อำเภอบรรพตพิสัย
- ๔) จังหวัดพิจิตร : ตำบลบางลาย อำเภอบึงนาราง
: ตำบลท่าขมิ้น อำเภอโพทะเล
: ตำบลบ้านนา อำเภอลำลูกกา
- ๕) จังหวัดพิษณุโลก : ตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพรหมพิราม
- ๖) จังหวัดสิงห์บุรี : ตำบลเชิงกลัด อำเภอบางระจัน
: ตำบลสิงห์ อำเภอบางระจัน
: ตำบลวิหารขาว อำเภอท่าช้าง
- ๗) จังหวัดสุโขทัย : ตำบลปากพระ อำเภอเมืองสุโขทัย
: ตำบลป่ากุมเกาะ อำเภอสวรรคโลก
- ๘) จังหวัดสุพรรณบุรี : ตำบลสนามคลี อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
: ตำบลดอนแปร์ อำเภอศรีประจันต์
: ตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอหนองหญ้าไซ
- ๙) จังหวัดอ่างทอง : ตำบลร่ำมะสัก อำเภอโพธิ์ทอง

ตารางที่ ๑๔ ระดับน้ำบาดาลและอัตราการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบาดาลลดลงในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ระดับน้ำบาดาลที่ยอมรับได้ (เมตร)		ระดับน้ำบาดาล (เมตร)		อัตราการลดลงเฉลี่ยของระดับน้ำบาดาล ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (เมตร/ปี)	คาดการณ์ระดับน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ (เมตร)**
			ระยะท่อกรอง	ระดับน้ำบาดาลที่ยอมรับได้	ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เทียบกับระดับน้ำที่ยอมรับได้ สูงกว่า +/ต่ำกว่า -*		
กำแพงเพชร	ไทรงาม	หนองแม่แตง	๓๖-๔๔	๓๓	๑๙	+๑๔	๒.๓	๔๒
ชัยนาท	สรรคบุรี	เที้ยงแท้	๔๐-๕๒	๓๗	๑๔	+๒๓	๓.๐	๔๔
	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	๒๖-๕๓	๒๓	๑๒	+๑๑	๒.๕	๓๗
นครสวรรค์	โกรกพระ	หาดสูง	๒๘-๓๖	๒๕	๑๙	+๖	๒.๗	๔๖
	บรรพตพิสัย	ตาซัด	๓๒-๔๐	๒๙	๑๘	+๑๑	๒.๔	๔๒
พิจิตร	บึงนาราง	บางลาย	๓๒-๓๖	๒๙	๑๘	+๑๑	๒.๕	๔๓
	โพทะเล	ท่าขมิ้น	๔๒-๕๐	๓๙	๑๙	+๒๐	๒.๓	๔๒
	วชิรบำรุง	บ้านนา	๓๖-๔๘	๓๓	๑๘	+๑๕	๒.๒	๔๐
พิษณุโลก	พรหมพิราม	ศรีภิรมย์	๔๔-๕๒	๔๑	๒๔	+๑๗	๒.๙	๕๓
สิงห์บุรี	บางระจัน	เชิงกลัด	๔๔-๕๒	๔๑	๑๓	+๒๘	๒.๑	๓๔
	บางระจัน	สิงห์	๓๖-๔๔	๓๓	๑๖	+๑๗	๒.๙	๔๕
	ท่าช้าง	วิหารขาว	๓๕-๔๓	๓๒	๑๕	+๑๗	๒.๕	๔๐
สุโขทัย	เมืองสุโขทัย	ปากพระ	๓๖-๔๔	๓๓	๑๔	+๑๙	๒.๑	๓๕
	สวรรคโลก	ป่ากุมเกาะ	๔๒-๔๖	๓๙	๓๒	+๗	๔.๒	๗๔
สุพรรณบุรี	เมืองสุพรรณบุรี	สนามคลี	๓๒-๔๔	๒๙	๒๕	+๔	๔.๒	๖๗
	ศรีประจันต์	ดอนเปรู	๒๔-๔๐	๒๑	๑๕	+๖	๓.๐	๔๕
	หนองหญ้าไซ	หนองหญ้าไซ	๓๒-๔๘	๒๙	๔๒	-๑๓	๔.๕	๘๗
อ่างทอง	โพธิ์ทอง	รามะลึก	๓๔-๔๖	๓๑	๑๑	+๒๐	๒.๓	๓๔

หมายเหตุ : * ระดับน้ำบาดาลเทียบกับระดับน้ำที่ยอมรับได้ + หมายถึง ระดับน้ำบาดาลสูงกว่าระดับน้ำที่ยอมรับได้ หรือ - หมายถึง ระดับน้ำบาดาลต่ำกว่าระดับน้ำที่ยอมรับได้

** คาดการณ์ระดับน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เมื่อระดับน้ำบาดาลมีอัตราการลดลงเฉลี่ยต่อปีในอัตราเดียวกันกับช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๕ ปริมาณการใช้น้ำบาดาลเทียบกับปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปีและปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้ของพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ

จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพน้ำบาดาลรายอำเภอ* (ล้าน ลบ.ม./ปี)			ปริมาณการใช้น้ำบาดาลประเมินจากการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (ล้าน ลบ.ม./ปี)				ปริมาณการใช้น้ำบาดาลคำนวณจากจำนวนบ่อน้ำบาดาลของข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กชช. ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓* (ล้าน ลบ.ม./ปี)		
		ปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้	ปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี	ปริมาณการใช้น้ำบาดาล (ล้าน ลบ.ม./ปี)	สูญเสีย น้ำบาดาลช่วง ๕ ปี	สูญเสีย น้ำบาดาลต่อปี	เทียบกับปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้	เทียบกับปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี	ปริมาณการใช้น้ำบาดาล	เทียบกับปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้	เทียบกับปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี
กำแพงเพชร	ไทรงาม	๕๒	๗๐	๑๑๓.๓	๗๒.๘	๑๔.๖	๓๗.๗	๕๕.๑	๒.๙	๔๙.๓	๖๖.๗
ชัยนาท	สรรคบุรี	๓๑	๔๒	๒๙.๓	๒๐.๘	๔.๒	๒๗.๑	๓๗.๕	๖.๕	๒๔.๗	๓๕.๑
	เมืองชัยนาท	๒๕	๓๔	๓๘.๕	๒๕.๗	๕.๑	๒๐.๑	๒๘.๘	๕.๙	๑๙.๔	๒๘.๑
นครสวรรค์	โกรกพระ	๒๓	๓๒	๙๖.๙	๑๑.๖	๒.๓	๒๐.๒	๓๐.๐	๑.๗	๒๐.๘	๓๐.๖
	บรรพตพิสัย	๕๘	๗๘	๖๙.๕	๘๐.๙	๑๖.๒	๔๑.๙	๖๑.๔	๖.๕	๕๑.๖	๗๑.๑
พิจิตร	บึงนาราง	๒๙	๓๘	๗๑.๗	๑๖๐.๔	๓๒.๑	-๓.๒	๖.๔	๑.๗	๒๗.๒	๓๖.๘
	โพทะเล	๕๑	๖๘	๒๖๒.๐	๓๓๒.๕	๖๖.๕	-๑๕.๑	๒.๐	๕.๖	๔๕.๘	๖๒.๙
	วชิรบำรุง	๒๗	๓๖	๑๐๐.๙	๑๕๒.๘	๓๐.๖	-๓.๔	๕.๗	๒.๕	๒๔.๗	๓๓.๗
พิษณุโลก	พรมพิราม	๘๓	๑๑๑	๗๑.๔	๖๐๐.๓	๑๒๐.๑	-๓๗.๐	-๙.๐	๕.๓	๗๗.๘	๑๐๕.๘
สิงห์บุรี	บางระจัน	๑๕	๒๐	๓๐.๘	๑๐๘.๐	๒๑.๖	-๖.๖	-๑.๖	๕.๗	๙.๔	๑๔.๔
	ท่าช้าง	๓	๔	๑.๘	๗.๕	๑.๕	๑.๘	๓.๐	๑.๓	๒.๑	๓.๒
สุโขทัย	เมืองสุโขทัย	๕๙	๘๒	๖๘.๔	๓๒๑.๐	๖๔.๒	-๕.๒	๑๗.๕	๖.๒	๕๒.๘	๗๕.๕
	สวรรคโลก	๖๙	๙๒	๕๒.๓	๔๒๗.๕	๘๕.๕	-๑๖.๘	๖.๐	๙.๔	๕๙.๒	๘๒.๑
สุพรรณบุรี	เมืองสุพรรณบุรี	๓๙	๕๒	๔.๘	๗๗.๘	๑๕.๖	๒๓.๑	๓๖.๐	๓.๑	๓๕.๖	๔๘.๔
	ศรีประจันต์	๒๒	๒๙	๔๐.๙	๔๔.๕	๘.๙	๑๓.๒	๒๐.๖	๓.๐	๑๙.๑	๒๖.๔
	หนองหญ้าไซ	๓๔	๔๖	๖๙.๕	๘๑.๖	๑๖.๓	๑๗.๘	๒๙.๒	๑๑.๓	๒๒.๙	๓๔.๒
อ่างทอง	โพธิ์ทอง	๑๘	๒๔	๑๘.๓	๕๐.๔	๑๐.๑	๘.๐	๑๔.๐	๒.๙	๑๕.๒	๒๑.๒
รวม		๖๓๙	๘๕๘	๑๑๔๐.๔	๒๕๗๖.๒	๕๑๕.๒	๑๒๓.๕	๓๔๒.๕	๘๑.๔	๕๕๗.๔	๗๗๖.๔

หมายเหตุ : ๑ ข้อมูลศักยภาพน้ำบาดาล อ้างอิงจากสำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๖๐
 ๒ ปริมาณการใช้น้ำบาดาลคำนวณจากจำนวนบ่อน้ำบาดาลของข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กชช. ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓
 ๒.๑ การใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค (ส่วนบุคคลไม่ได้ใช้สำหรับระบบประปา) อ้างอิงจากอัตราการสูบน้ำบาดาล ๑ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยมีการสูบน้ำวันละ ๑ ชั่วโมง เป็นระยะเวลา ๓๖๕ วัน/ปี ใช้น้ำบาดาลจำนวน ๓๖๕ ลูกบาศก์เมตร/ปี/บ่อ
 ๒.๒ การใช้น้ำก่ระบบประปาประมาณการจากบ่อน้ำบาดาลสาธารณะที่ใช้การได้ อ้างอิงจากอัตราการสูบน้ำบาดาล ๕ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยมีการสูบน้ำวันละ ๑๖ ชั่วโมง เป็นระยะเวลา ๓๖๕ วัน/ปี ใช้น้ำบาดาลจำนวน ๒๙,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตร/ปี/บ่อ
 ๒.๓ การใช้น้ำเพื่อเกษตรกรรม ประมาณการจากบ่อน้ำสาธารณะ อ้างอิงจากอัตราการสูบน้ำบาดาล ๕ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยมีการสูบน้ำวันละ ๖ ชั่วโมง เป็นระยะเวลา ๑๘๐ วัน/ปี ใช้น้ำบาดาลจำนวน ๕,๔๐๐ ลูกบาศก์เมตร/ปี/บ่อ

จากหลักเกณฑ์พิจารณาระดับความเสี่ยงของชั้นน้ำบาดาลต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ สามารถจำแนกเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติมากที่สุด ๑ ตำบล มาก ๕ ตำบล และปานกลาง ๑๒ ตำบล ดังตารางที่ ๑๖ แสดงระดับความเสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ รายละเอียดดังนี้

๑) พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติมากที่สุด จำนวน ๑ ตำบล ในจังหวัดสุพรรณบุรี คือ ตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอหนองหญ้าไซ โดยมีระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยต่ำกว่าระดับน้ำบาดาลที่ยอมรับได้ ๑๓ เมตร ปัจจุบันระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๓๗-๔๒ เมตรจากผิวดิน ระดับน้ำที่ยอมรับได้ในพื้นที่ตำบลหนองหญ้าไซ คือ ๒๙ เมตรจากผิวดิน และมีอัตราการลดลงของระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย ๔-๕ เมตรต่อปี เช่นที่ สถานีสำนักสงฆ์สามยอดพุทธาราม ตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๔๒ เมตร อัตราการลดลงของระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย ๔.๕ เมตรต่อปี หากยังคงมีอัตราการลดลงเฉลี่ยต่อปีในอัตรานี้อย่างต่อเนื่อง คาดว่าในอนาคตอีก ๑๐ ปี ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยจะอยู่ที่ ๘๕ เมตรจากผิวดิน ดังรูปที่ ๙ (ก) แสดงระดับน้ำบาดาลในอีก ๑๐ ปี ของพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติมาก และมีปริมาณการใช้น้ำบาดาลมากกว่าปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้และปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี

๒) พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติมาก จำนวน ๗ ตำบล ได้แก่ (๑) ตำบลเทียงแท้ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท (๒) ตำบลหาดสูง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ (๓) ตำบลปากมูเกาะ อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย (๔) ตำบลสนามคลี อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี (๕) ตำบลดอนเปรู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี (๖) ตำบลเชิงกลัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี และ (๗) ตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก มีระดับน้ำสูงกว่าระดับน้ำที่ยอมรับได้น้อยกว่า ๑๐ เมตร และมีปริมาณการใช้น้ำบาดาลมากกว่าปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้แต่น้อยกว่าปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี ปัจจุบันระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๔-๓๒ เมตร และมีอัตราการลดลงของระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย ๒-๔ เมตรต่อปี เช่นที่ สถานีวัดห้วยสุวรรณาราม ตำบลดอนเปรู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๖ เมตร อัตราการลดลงของระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย ๓ เมตรต่อปี หากยังคงมีอัตราการลดลงเฉลี่ยต่อปีในอัตรานี้อย่างต่อเนื่อง คาดว่าในอนาคตอีก ๑๐ ปี ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๔๖ เมตรจากผิวดิน ดังรูปที่ ๙ (ข) แสดงระดับน้ำบาดาลในอีก ๑๐ ปี ของตำบลดอนเปรู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติมาก

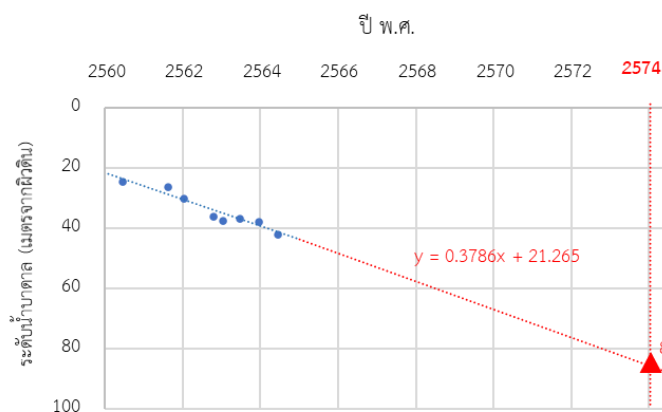
๓) พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติปานกลาง จำนวน ๑๐ ตำบล (๑) ตำบลหนองแม่แตง อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร (๒) ตำบลชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท (๓) ตำบลตาซัด อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ (๔) ตำบลบางลาย อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร (๕) ตำบลท่าขมิ้น อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร (๖) ตำบลบ้านนา อำเภอมโนรมย์ จังหวัดพิจิตร (๗) ตำบลสิงห์ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี (๘) ตำบลวิหารขาว อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี (๙) ตำบลปากพระ อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย (๑๐) ตำบลรามะสัก อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง โดยมีระดับน้ำสูงกว่าระดับน้ำที่ยอมรับได้มากกว่า ๑๐ เมตร ปัจจุบันระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๑-๒๔ เมตร และมีอัตราการลดลงของระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย ๒-๓ เมตรต่อปี เช่นที่ สถานีวัดโพธิ์สุทธาลัย ตำบลดอนเปรู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๓ เมตร อัตราการลดลงของระดับน้ำบาดาลเฉลี่ย ๒ เมตรต่อปี หากยังคงมีอัตราการลดลงเฉลี่ยต่อปีในอัตรานี้อย่างต่อเนื่อง คาดว่าในอนาคตอีก ๑๐ ปี ระดับน้ำบาดาลเฉลี่ยอยู่ที่ ๓๕ เมตรจากผิวดิน ดังรูปที่ ๙ (ค) แสดงระดับน้ำบาดาลในอีก ๑๐ ปี ของตำบลเชิงกลัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติปานกลาง และมีปริมาณการใช้น้ำบาดาลน้อยกว่าปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้และปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี

ตารางที่ ๑๖ ระดับความเสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ

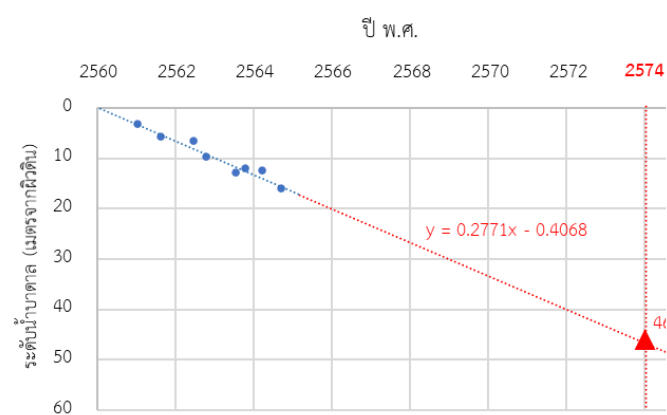
จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ระดับน้ำบาดาลเทียบกับระดับน้ำ ที่ยอมรับได้ (ค่าน้ำหนัก ๕๐%)		อัตราการลดลงเฉลี่ยของระดับน้ำบาดาล ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (ค่าน้ำหนัก ๓๐%)		ปริมาณการใช้น้ำบาดาลประมาณจากการเปลี่ยนแปลง ระดับน้ำบาดาลเทียบกับปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถ นำมาใช้ได้และปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี (ค่าน้ำหนัก ๒๐%)		รวมคะแนน ตามค่าน้ำหนัก	ความเสี่ยงต่อการเสียสมดุล ตามธรรมชาติ*	
			คะแนน ตามเกณฑ์	คะแนน ตามค่าน้ำหนัก	คะแนน ตามเกณฑ์	คะแนน ตามค่าน้ำหนัก	คะแนน ตามเกณฑ์	คะแนน ตามค่าน้ำหนัก		คะแนน ความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง
สุพรรณบุรี	หนองหญ้าไซ	หนองหญ้าไซ	๓	๑๕๐	๓	๙๐	๑	๒๐	๒๖๐	๑๐.๓๒	มากที่สุด
สุโขทัย	สวรรคโลก	ป่ากุมเกาะ	๒	๑๐๐	๓	๙๐	๑	๒๐	๒๑๐	๘.๓๓	มาก
สุพรรณบุรี	เมืองสุพรรณบุรี	สนามคลี	๒	๑๐๐	๓	๙๐	๑	๒๐	๒๑๐	๘.๓๓	มาก
สุพรรณบุรี	ศรีประจันต์	ดอนเปรู	๒	๑๐๐	๒	๖๐	๑	๒๐	๑๘๐	๗.๑๔	มาก
นครสวรรค์	โกรกพระ	หาดสูง	๒	๑๐๐	๑	๓๐	๑	๒๐	๑๕๐	๕.๙๕	มาก
พิษณุโลก	พรหมพิราม	ศรีภิรมย์	๑	๕๐	๑	๓๐	๓	๖๐	๑๔๐	๕.๕๖	มาก
สิงห์บุรี	บางระจัน	เชิงกลัด	๑	๕๐	๑	๓๐	๓	๖๐	๑๔๐	๕.๕๖	มาก
ชัยนาท	สรรคบุรี	เที่ยงแท้	๑	๕๐	๒	๖๐	๑	๒๐	๑๓๐	๕.๑๖	มาก
พิจิตร	บึงนาราง	บางลาย	๑	๕๐	๑	๓๐	๒	๔๐	๑๒๐	๔.๗๖	ปานกลาง
พิจิตร	โพทะเล	ท่ามะมัน	๑	๕๐	๑	๓๐	๒	๔๐	๑๒๐	๔.๗๖	ปานกลาง
พิจิตร	วชิรบำรุง	บ้านนา	๑	๕๐	๑	๓๐	๒	๔๐	๑๒๐	๔.๗๖	ปานกลาง
สิงห์บุรี	ท่าช้าง	วิหารขาว	๑	๕๐	๑	๓๐	๒	๔๐	๑๒๐	๔.๗๖	ปานกลาง
สุโขทัย	เมืองสุโขทัย	ปากพระ	๑	๕๐	๑	๓๐	๒	๔๐	๑๒๐	๔.๗๖	ปานกลาง
กำแพงเพชร	ไทรงาม	หนองแม่แตง	๑	๕๐	๑	๓๐	๑	๒๐	๑๐๐	๓.๙๗	ปานกลาง
ชัยนาท	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	๑	๕๐	๑	๓๐	๑	๒๐	๑๐๐	๓.๙๗	ปานกลาง
นครสวรรค์	บรรพตพิสัย	ตาซิด	๑	๕๐	๑	๓๐	๑	๒๐	๑๐๐	๓.๙๗	ปานกลาง
สิงห์บุรี	บางระจัน	สิงห์	๑	๕๐	๑	๓๐	๑	๒๐	๑๐๐	๓.๙๗	ปานกลาง
อ่างทอง	โพธิ์ทอง	รามะสัก	๑	๕๐	๑	๓๐	๑	๒๐	๑๐๐	๓.๙๗	ปานกลาง
รวมทั้งสิ้น				๑,๒๐๐		๗๘๐		๕๕๐	๒,๕๒๐	๑๐๐.๐๐	

หมายเหตุ : * คะแนนความเสี่ยง น้อยกว่า ๕ = ระดับความเสี่ยงปานกลาง / คะแนนความเสี่ยง ๕ - ๑๐ = ระดับความเสี่ยงมาก / คะแนนความเสี่ยง มากกว่า ๑๐ = ระดับความเสี่ยงมากที่สุด

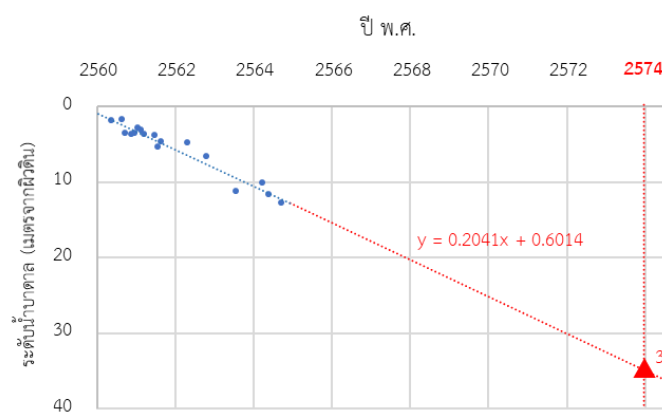
ก พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติมาก
สถานีสำนักสงฆ์สามยอดพุทธาราม
ต.หนองหญ้าไซ อ.หนองหญ้าไซ จ.สุพรรณบุรี

ข พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติปานกลาง
สถานีวัดห้วยสุวรรณวนาราม
ต.คอนเปือ อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี

ค พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติน้อย
สถานีวัดโพธิ์สุทธาลัย
ต.เชิงกลัด อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี

รูปที่ ๙ ระดับน้ำบาดาลในอีก ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๔) ของพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ

๗. ข้อเสนอแนะเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล

ถึงแม้ว่าระดับน้ำบาดาลของชั้นน้ำบาดาลตะกอนกรวดทรายความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด จะเปลี่ยนแปลงสัมพันธ์กับปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลที่ลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แสดงว่ามีปริมาณการใช้น้ำบาดาลมากกว่าปริมาณน้ำที่ไหลซึมลงสู่ชั้นน้ำบาดาลเพิ่มเติมรายปี ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและฟื้นฟูชั้นน้ำบาดาลที่ระดับน้ำบาดาลลดลงจนเสี่ยงสมดุลตามธรรมชาติ สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล ขอเสนอแนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์น้ำบาดาล ดังนี้

๗.๑ มาตรการควบคุมการใช้น้ำบาดาล

ควบคุมปริมาณการใช้น้ำบาดาลไม่เกินปริมาณที่สามารถนำมาใช้ได้ สำหรับชั้นน้ำบาดาลความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ดังนี้

๑) การขุดเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลที่มีความลึกไม่เกิน ๑๕ เมตร ถึงแม้จะไม่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ แต่เป็นการใช้น้ำบาดาลจากชั้นน้ำบาดาลในตะกอน ทำให้ส่งผลต่อระดับน้ำและปริมาณน้ำที่ลดลงเช่นกัน จึงเห็นควรขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลบ่อน้ำบาดาลทุกขนาด รวมถึงบ่อน้ำบาดาลแบบบ่อวงที่ประชาชนขุดเจาะเพื่อใช้ในการเกษตร อุปโภคบริโภค หรือวัตถุประสงค์อื่น ในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง

๒) การขุดเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลที่มีความลึกมากกว่า ๑๕ เมตร ขอความร่วมมือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ซึ่งได้รับการแต่งตั้งและมอบอำนาจให้เป็นพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ของแต่ละจังหวัด เร่งรัดดำเนินการตรวจสอบบ่อน้ำบาดาลทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนบ่อน้ำบาดาล ให้มีการขออนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลให้ถูกต้องตรงกับลักษณะการใช้น้ำบาดาล ทั้งในแง่ของจำนวนบ่อน้ำบาดาล ประเภทการใช้น้ำบาดาล และดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดตามกฎหมาย

๗.๒ มาตรการเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล

๑) จัดทำบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาลเพิ่มเติม สำหรับชั้นน้ำบาดาลความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร ให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ตามความจำเป็น เพื่อตรวจวัดระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาล

๒) ศึกษาปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้จากชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์

๓) ศึกษามาตรการทางด้านสังคมและเศรษฐศาสตร์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสถานการณ์น้ำบาดาล เพื่อส่งเสริมและสร้างความตระหนักแก่ประชาชนในการใช้น้ำบาดาลอย่างคุ้มค่า โดยส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาปลูกพืชที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง เป็นที่ต้องการของตลาดและใช้น้ำน้อยแทนข้าว และใช้เทคโนโลยีลดการใช้น้ำในการเพาะปลูก

๗.๓ มาตรการฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาล

ส่งเสริมและให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ ให้ดำเนินการเติมน้ำใต้ดินโดยวิธีเติมน้ำผ่านหลังกา ซึ่งใช้ต้นทุนต่ำและน้ำคุณภาพดี ใช้พื้นที่น้อยสามารถทำได้ในพื้นที่ของตนเอง หรือวิธีอื่นที่เหมาะสมแต่ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนเติม และกำหนดเป็นเงื่อนไขให้ผู้ได้รับอนุญาตเจาะน้ำบาดาลและใช้น้ำบาดาลต้องดำเนินการเติมน้ำ

๗.๔ มาตรการพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ

สำหรับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติทั้ง ๓ ระดับ ควรเร่งรัดดำเนินการก่อสร้างบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาลให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ โดยมีบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาลอย่างน้อยตำบลละ

๑ สถานี (One Tambon, One Station) เพื่อติดตามตรวจวัดระดับน้ำบาดาลอย่างใกล้ชิด และเห็นควรควบคุมปริมาณการใช้น้ำบาดาล ในพื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติ ดังนี้

๑) พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติมาก ตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ควรลดเจาะน้ำบาดาล คงปริมาณการใช้น้ำบาดาลตามใบอนุญาตเดิมเท่านั้น และไม่อนุญาตให้ใช้น้ำบาดาลเพิ่มเติม สำหรับบ่อน้ำบาดาลที่ขุดเจาะในชั้นน้ำบาดาลความลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร เป็นระยะเวลา ๒ ปีนับจากนี้ แต่อนุญาตให้เจาะน้ำบาดาลและใช้น้ำบาดาลที่ความลึกเกินกว่า ๕๐ เมตรได้ ทั้งนี้ หากระดับน้ำบาดาลยังคงมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงเฉลี่ยมากกว่า ๒ เมตรต่อปี และขอบเขตพื้นที่เสี่ยงมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น อาจมีความจำเป็นต้องพิจารณากำหนดมาตรการอื่นเพิ่มเติม

๒) พื้นที่เสี่ยงต่อการเสียสมดุลตามธรรมชาติปานกลาง-น้อย จำนวน ๑๗ ตำบล ให้พิจารณาอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลตามปริมาณน้ำที่ขออนุญาต โดยปริมาณการอนุญาตใช้น้ำต้องไม่เกินปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้ของจังหวัด และระดับน้ำบาดาลต้องอยู่เหนือระดับน้ำที่ยอมให้ลดได้ต่ำสุดในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๑, โครงการประเมินผลกระทบต่อแหล่งน้ำบาดาลระดับต้นในพื้นที่ลุ่ม
เจ้าพระยาจากวิกฤตภัยแล้ง
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๐, รายงานการประเมินศักยภาพแหล่งน้ำบาดาล
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๕๔, โครงการศึกษาทดลองการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำใต้ดินผ่านระบบสระน้ำ พื้นที่ลุ่ม
น้ำภาคเหนือตอนล่าง จังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และพิจิตร
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๔, ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล, <https://pasutara.dgr.go.th> (๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔)
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๔, ข้อมูลการใช้น้ำบาดาล, <http://app.dgr.go.th/gcl2/login.php>
(๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔)
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๔, ข้อมูลบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาล, <http://tgms.dgr.go.th/#/home>
(๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔)
- กรมพัฒนาชุมชน, ๒๕๖๓, ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กชช. ๒ค,
<http://ebmn.cdd.go.th/#/kcc/report> (๑๑-๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓)

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

เลขที่ 26/83 ซอยท่านผู้หญิงพหล (ซอยงามวงศ์วาน 54)
ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900